

Знайомство з фінською освітою та як підготувати педагогів-професіоналів у рамках магістерських програм

**Професор Ярі Лавонен
Гельсінський університет, факультет педагогічних наук,
Фінляндія**

14.09.2021 р.

Передумови успіху в навчанні

- Педагоги-професіонали, які
  - вміють співпрацювати,
  - готові до широкомасштабного планування та оцінювання результатів навчання учнів,
  - прагнуть до постійного професійного розвитку та
  - розвивають шкільне середовище.
- Національний рівень, довгострокові стратегічні цілі, підготовка до впровадження (освітньої програми, наприклад) на місцевому рівні – спільне розуміння цілей.
- Якісна робота, постійне спільне вдосконалення освітнього середовища та практик на місцевому рівні

Принципи організації освіти

Управління освітою у складному світі © ОЕСР 2016

- **Правильної системи організації освіти не існує**
- **Деякі ключові характеристики освітньої екосистеми:**
  - компетентні керівники, викладачі та вчителі, постійне навчання/розбудова спроможності на всіх рівнях,
  - куди рухатися (цілі) та як рухатися (вказівки) – це має бути зрозумілим на всіх рівнях,
  - відкритий діалог, взаємодія та співпраця,
  - об'єднання зацікавлених сторін і вчителів, залучення,
  - чітка загальна картина (наприклад, підзвітність - довіра),
  - якісна робота на всіх рівнях

1. Контекст фінської освіти

2. Освітня програма як процес

3. Педагогічна освіта

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Характеристики фінської освіти

● ● Лаукканен (*Laukkanen*) (2008), Ніемі та інші (*Niemi et al.*) (2012), Сальберг (*Sahlberg*) (2011)

- Спільне бачення
  - підготовка місцевої освітньої програми на основі національної рамкової програми
  - культура співпраці
- Рівність в освіті
  - навчання до завершення середньої школи є безкоштовним (книги, харчування, медична допомога...),
  - роль спеціальної освіти та консультувань (~ 20% учнів мають особливі потреби)
- Забезпечення якості за допомогою децентралізації
  - лідерство, якісна робота на рівні міста та школи,
  - постачальники освітніх послуг відповідають за підвищення кваліфікації

Цінності та цілі освіти

Педагоги - професіонали

- Базові знання
- Орієнтація на інновації
- Професійне навчання, навчальна спільнота

Лідерство та культура якості

- Орієнтація на цілі та взаємодію при виконанні лідерських функцій
- Організація - команда
- Культура якості

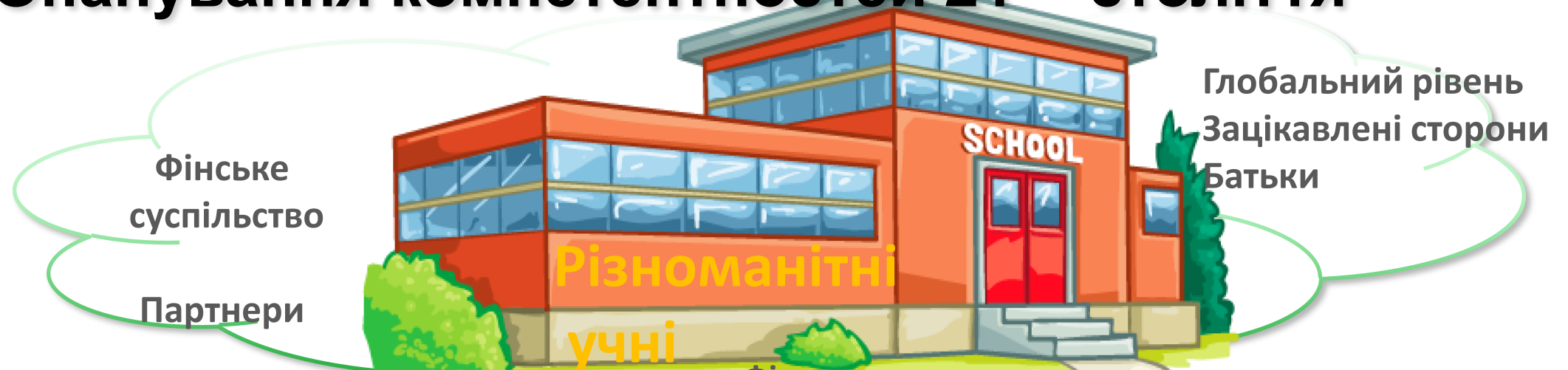
Місцева освітня програма та середовище

- Цілі навчання - наскрізні компетентності, - використання знань
- Універсальні освітні середовища

Команди, мережі та партнерства

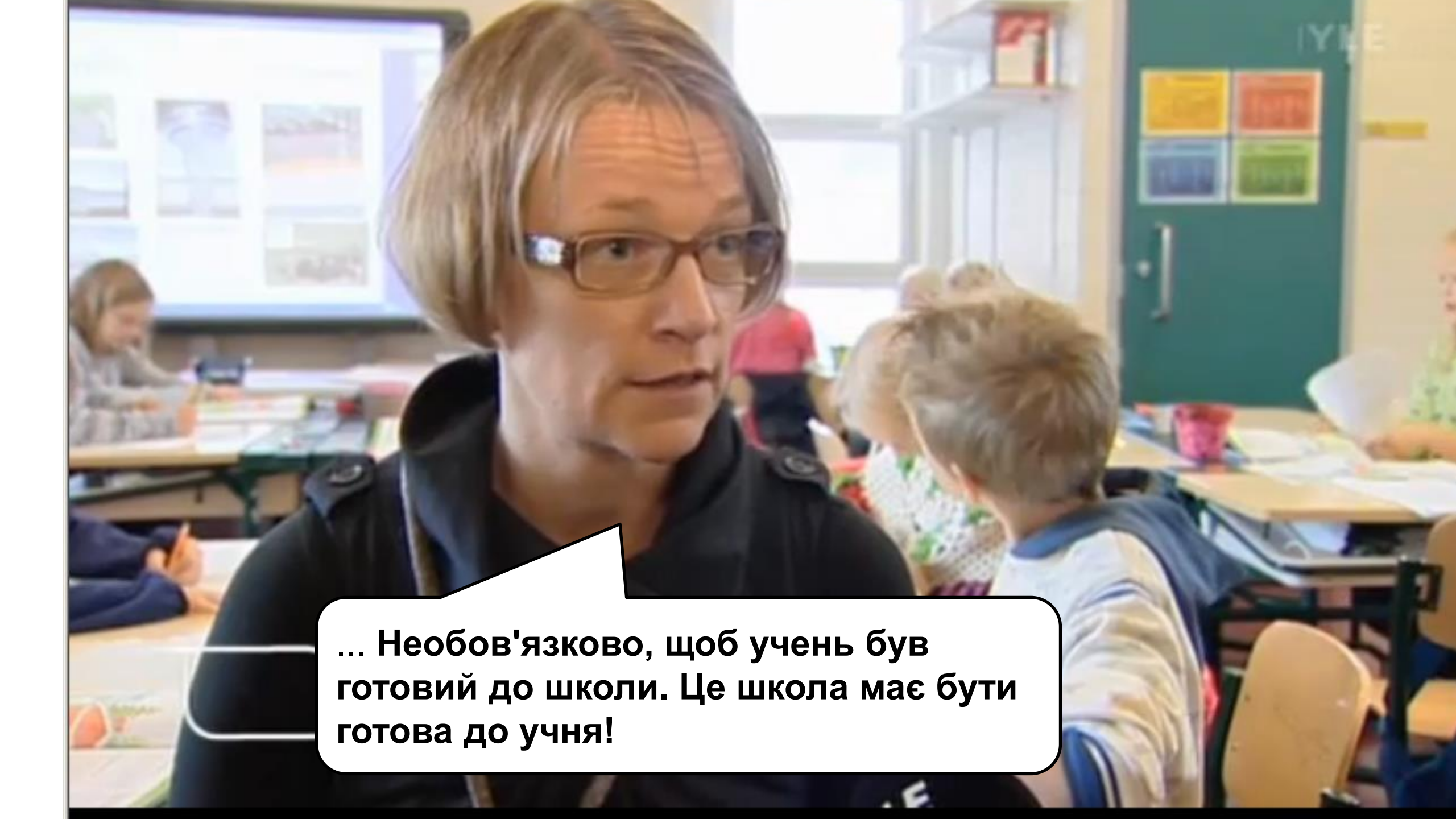
- Клас
- Предмет
- Лідерство
- Мульти-професіоналізм
- Сім'я

Опанування компетентностей 21-го століття

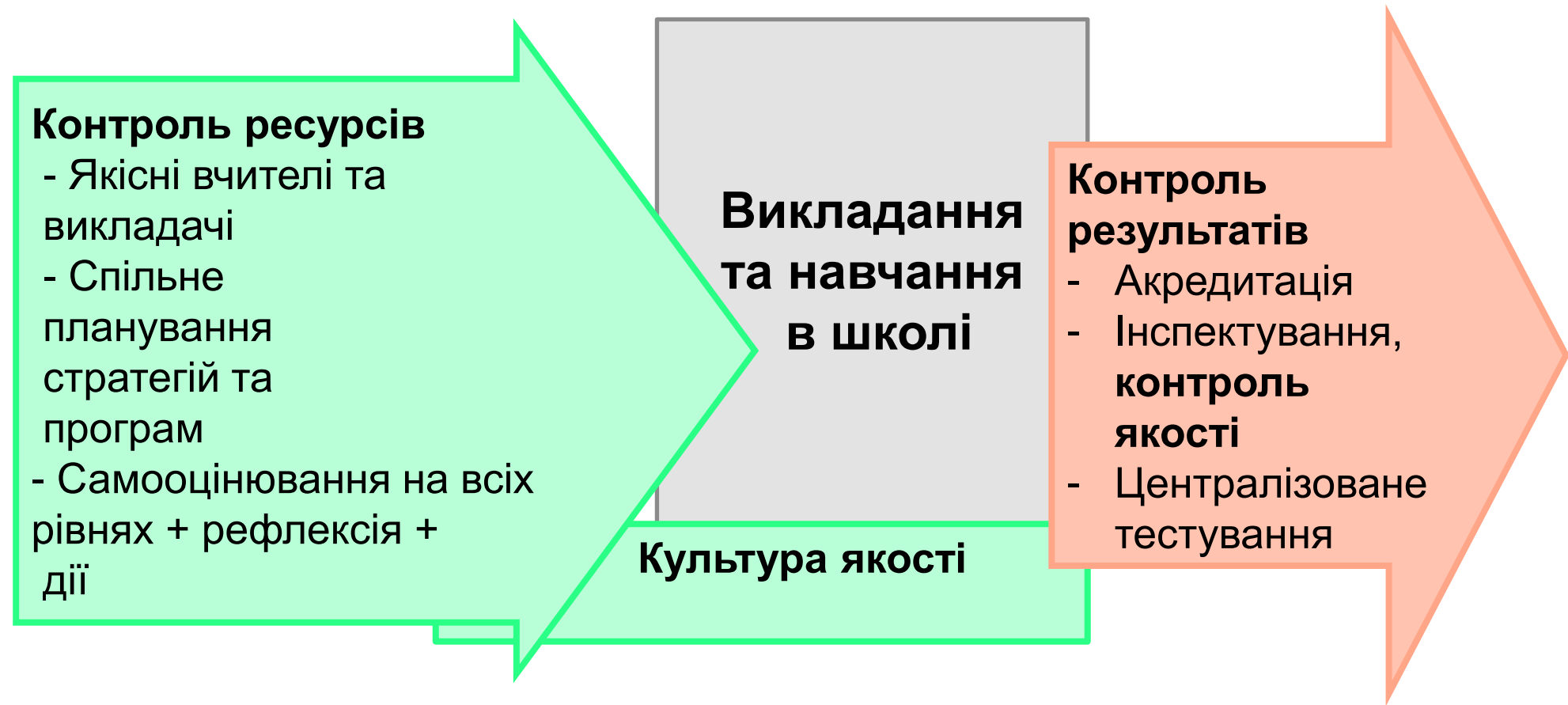
- Спільне навчання у невеликій групі
- Учні мають різні компетентності й потреби та підтримують одне одного в навчанні

A woman with short blonde hair and glasses is speaking in a classroom. She is wearing a dark jacket. In the background, there are students at desks, a green door with colorful notices, and a large screen displaying images. The scene is brightly lit, likely from a window.

... Необов'язково, щоб учень був готовий до школи. Це школа має бути готова до учня!

Забезпечення якості у фінській освіті

Рівні та процеси забезпечення якості

1. Національний рівень

- а) спільна робота над базовою освітньою програмою та стратегією,
- б) оцінювання та «аудити» на національному рівні проводяться Фінським центром оцінювання якості освіти, який відповідає за оцінювання з метою забезпечення подальшого вдосконалення

2. Муніципальний та університетський рівень

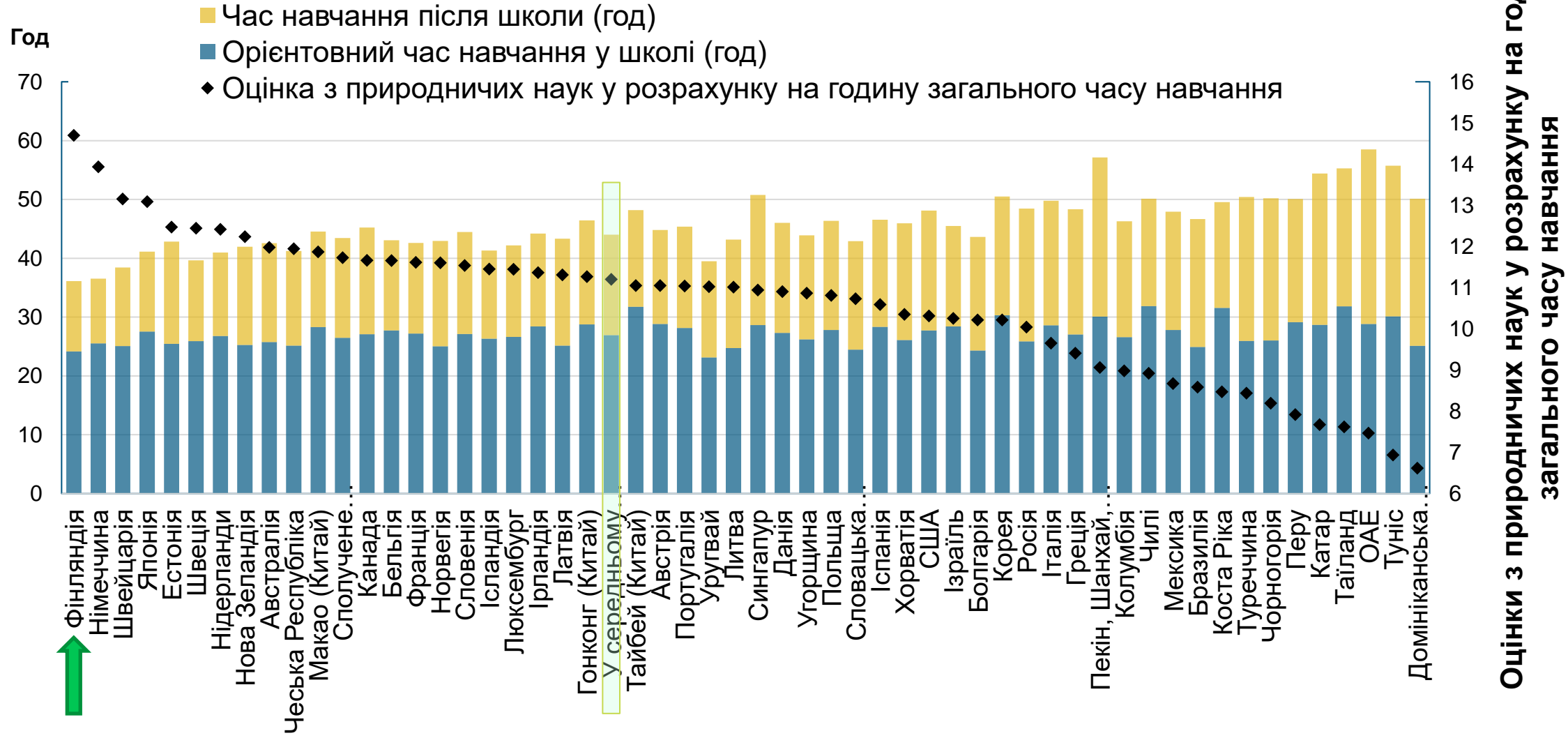
- а) робота над стратегією на рівні муніципалітету/університету,
- б) забезпечення якості на рівні муніципалітету/університету

3. Рівень школи та програми

- а) спільне планування місцевої освітньої програми/навчальних програм та дій,
- б) оцінювання учнів, проведення самооцінювання персоналом, відгуки місцевих зацікавлених сторін, рефлексія

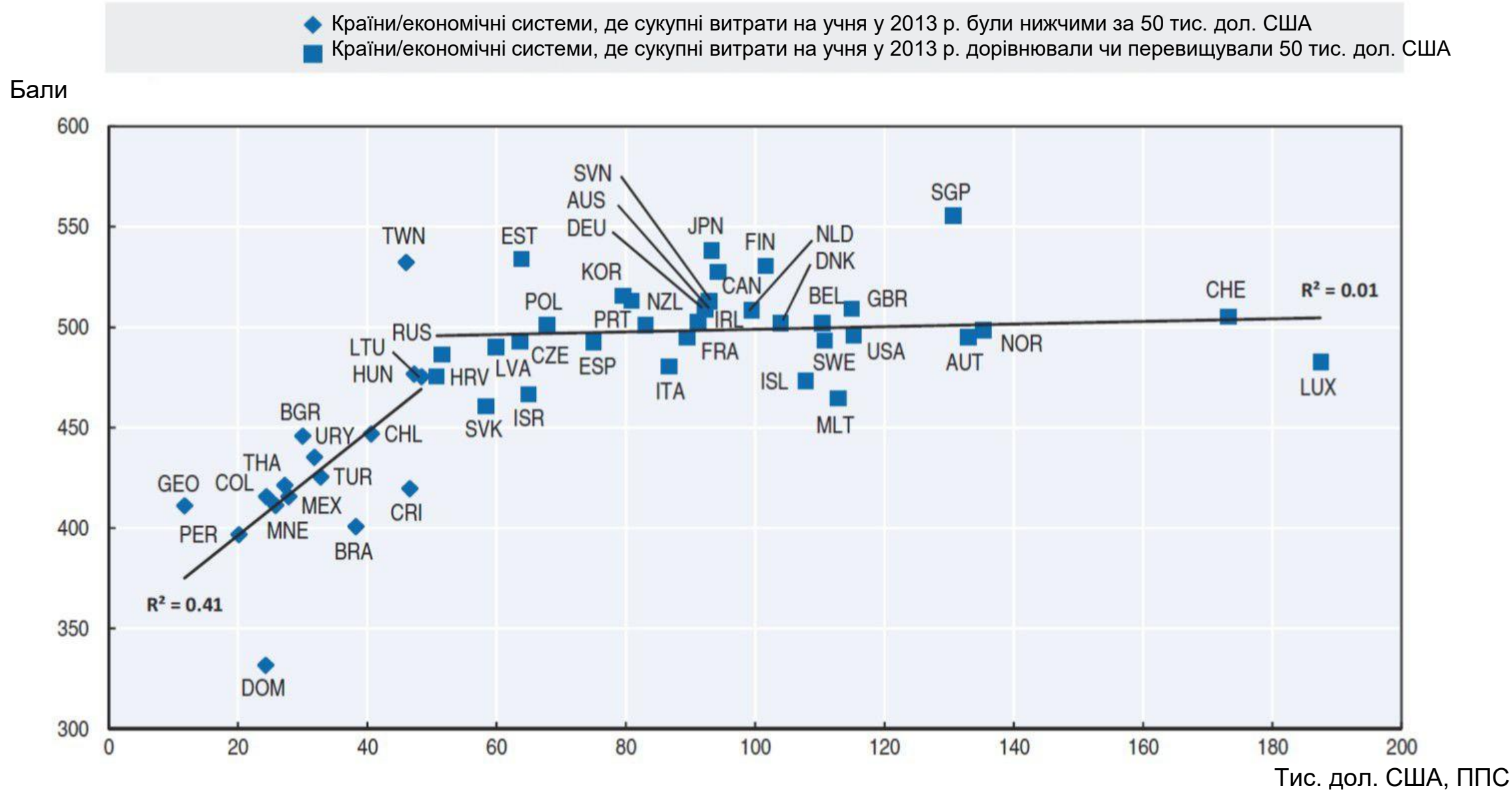
Взаємодія між рівнями шляхом проведення офіційних та неофіційних зустрічей

Час навчання та результати навчання з природничих наук

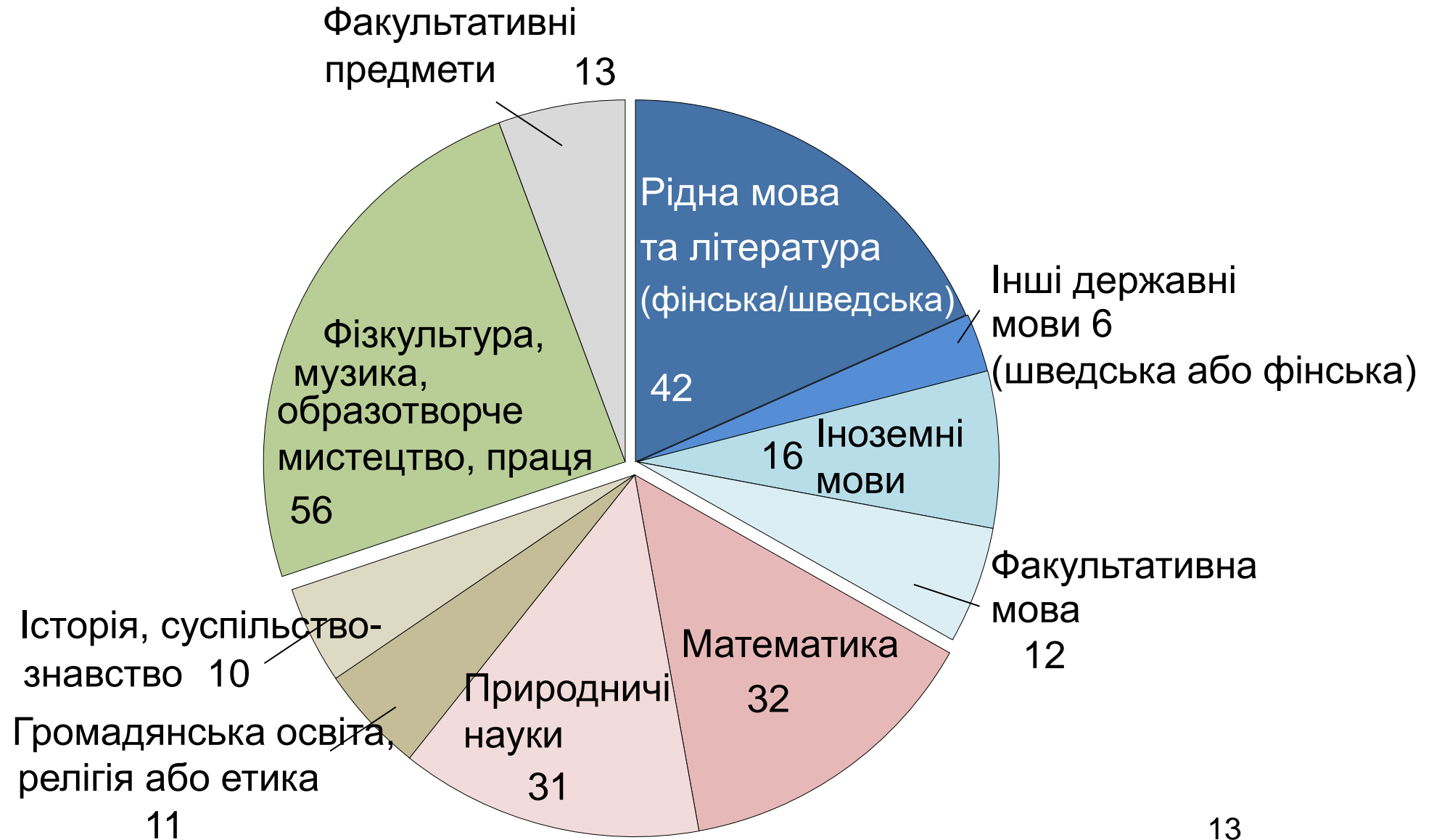
Оцінки з природничих наук у розрахунку на годину загального часу навчання

Малюнок 1.1. Сукупні витрати на учня віком від 6 до 15 років та результати навчання з природничих наук, 2015 р.

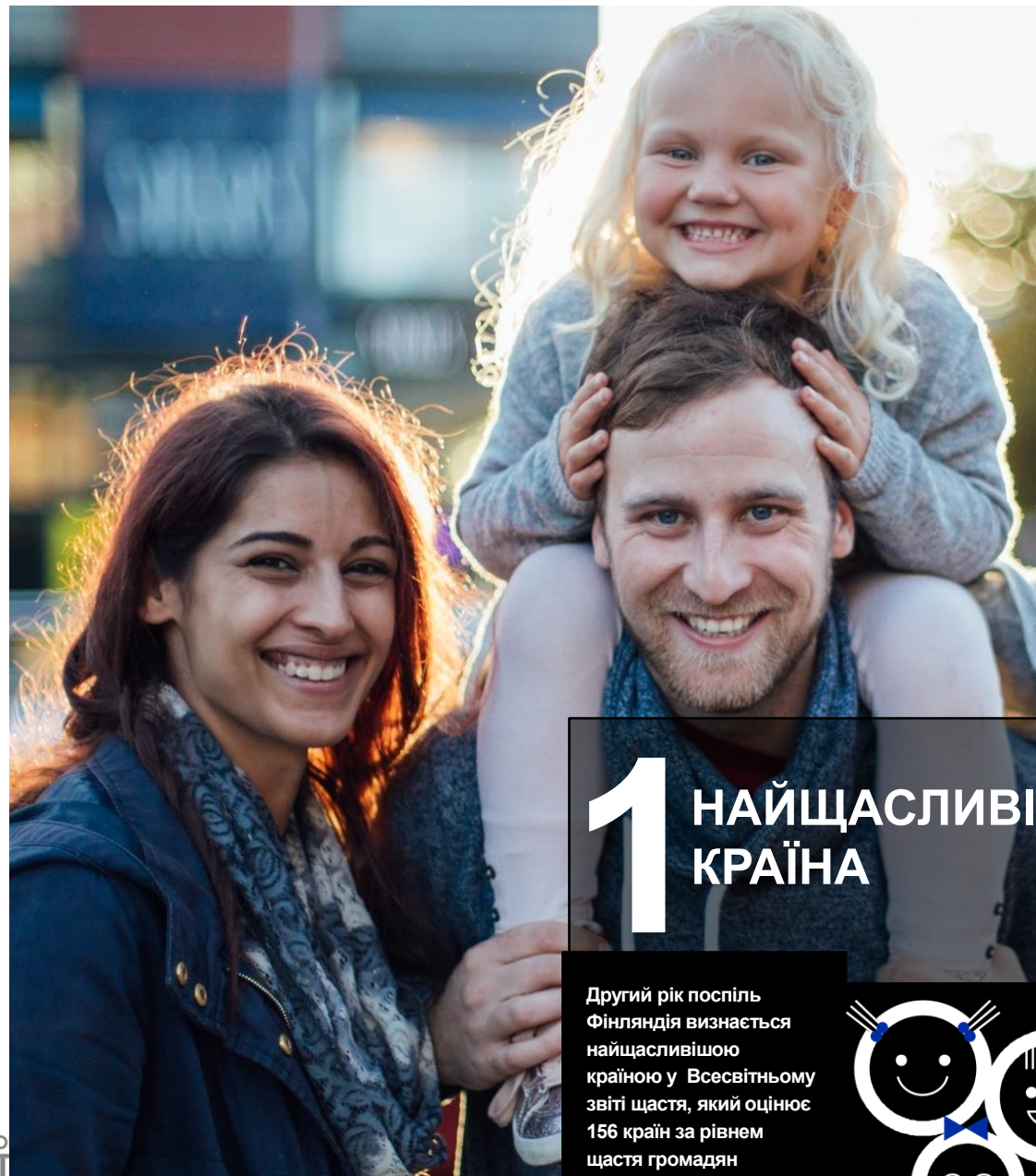
Джерело: ОЕСР, База даних PISA 2015 р., www.oecd.org/pisa/data/2015database/, таблиці 1.2.3 і II.6.58

Шкільні предмети в загальноосвітній школі (загальна кількість годин (уроків), щорічно)

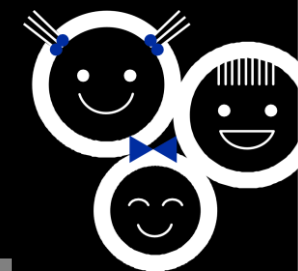
● ●

Фінляндія вдруге визнана найщасливішою країною у Всесвітньому звіті щастя ООН

1 НАЙЩАСЛИВІША КРАЇНА

Другий рік поспіль
Фінляндія визнається
найщасливішою
країною у Всесвітньому
звіті щастя, який оцінює
156 країн за рівнем
щастя громадян

● ●
Не всі це
можуть
зрозуміти

- 1. Контекст фінської освіти**
- 2. Освітня програма як процес**
- 3. Педагогічна освіта**

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

● ● Програми для вивчення фінської мови

FNBE (2014). Національна базова освітня програма для базової освіти. Гельсінкі: Національна рада з питань освіти (FNBE).
Джерело: <https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/>.

FNAE (2019). Національна базова освітня програма для старшої школи. Гельсінкі: Національне агентство з питань освіти Фінляндії (FNAE).
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2019.pdf

	Модель, орієнтована на результати	Фінська модель
Цілі як	результати навчання	загальні цілі для викладання/навчання з акцентом на формування загальних компетентностей
Важливий рівень	планування та оцінювання на національному/районному рівнях	оцінювання та планування на рівні школи та класів
Фокус ...	часто на продукт	на процес і продукт

Обговорення під час розроблення освітньої

● ● програми (2013-2015 рр.) та програми розвитку педагогічної освіти (2016-2018 рр.)

ВИКЛИКИ

- Виклики освіти, суспільства та трудового життя.

БАЧЕННЯ

- **Які види компетентностей будуть потрібні зараз і в майбутньому?** Яка практика у школі формує ці компетентності?

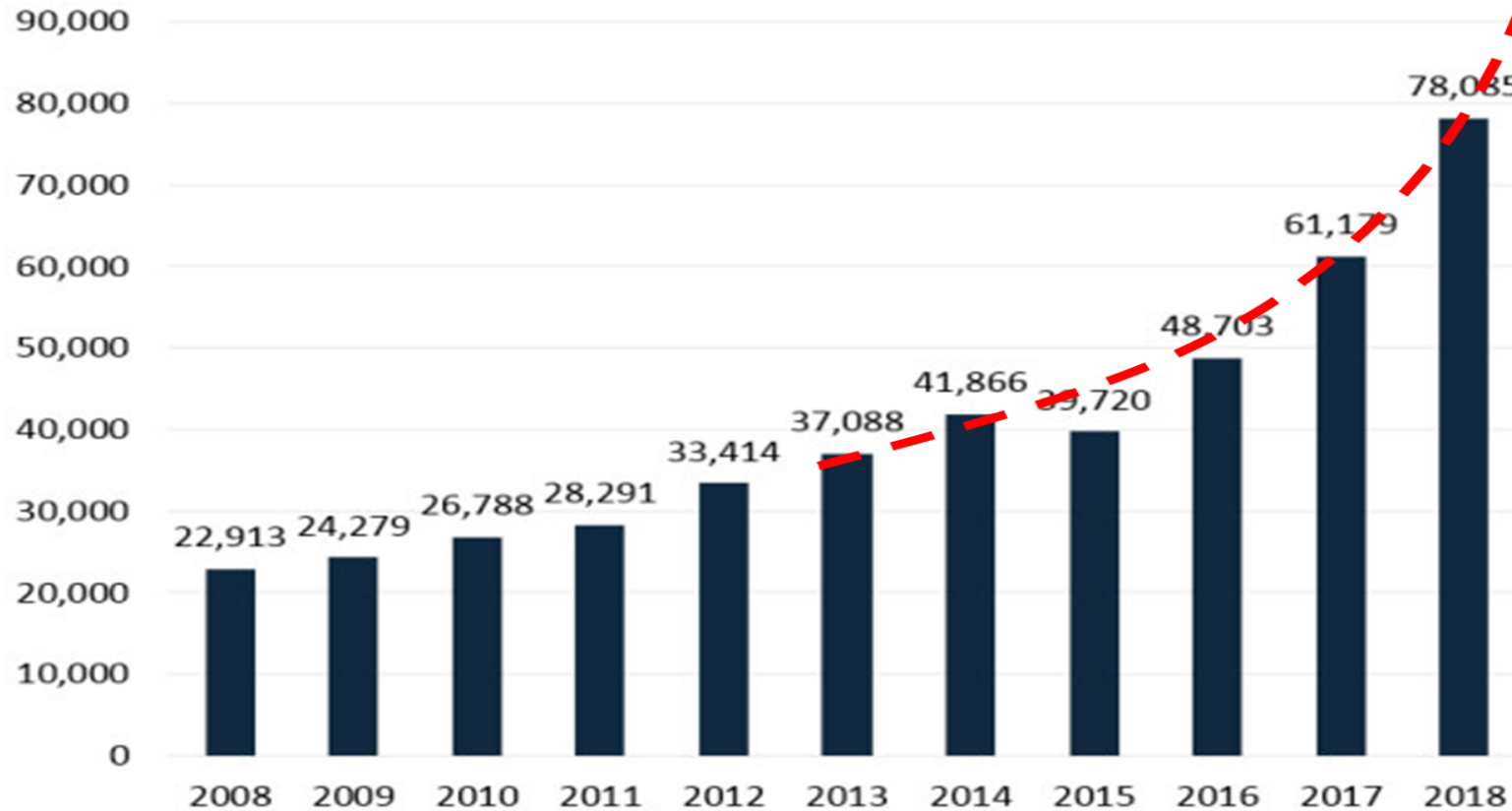
ДІЇ

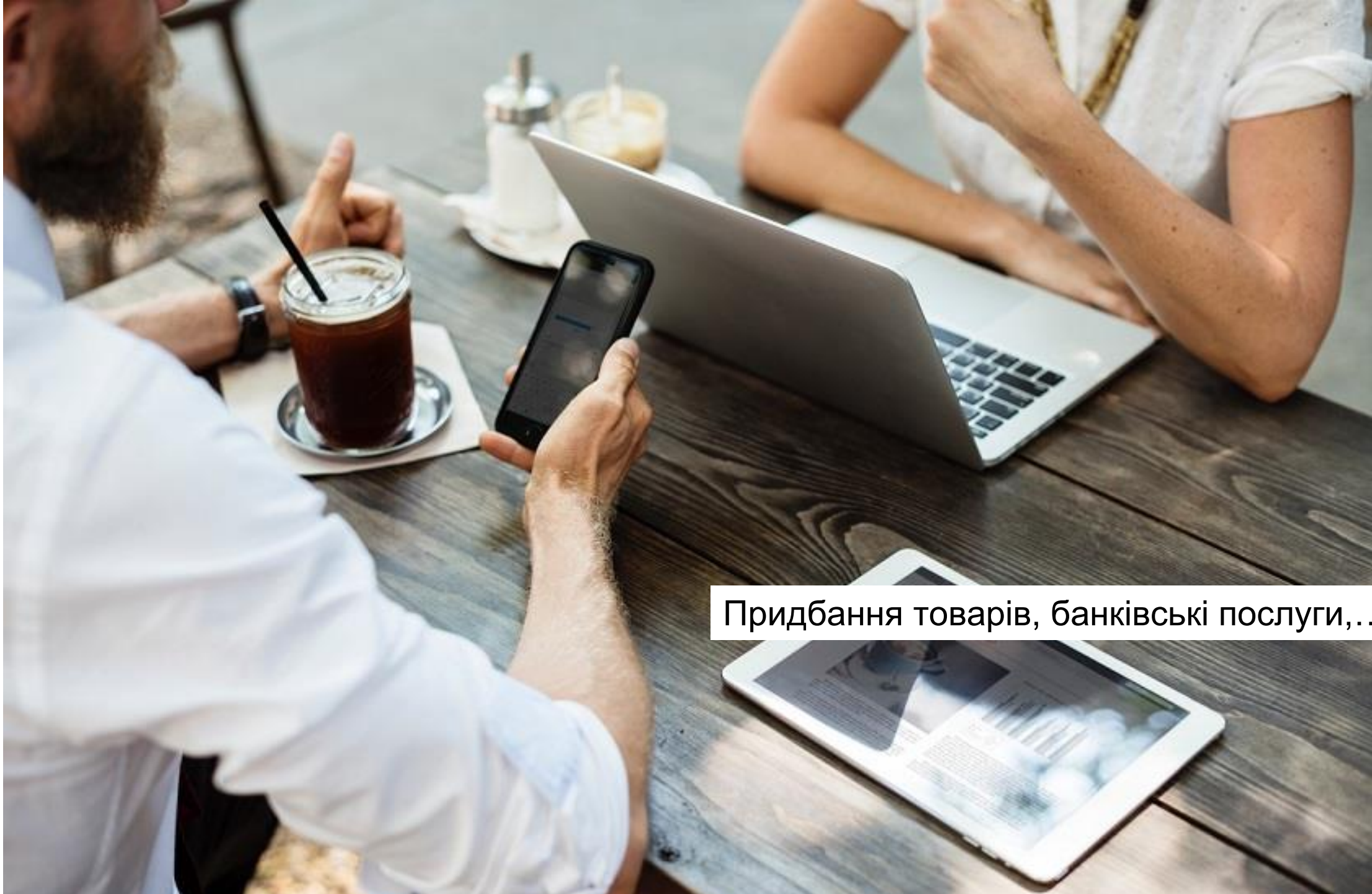
- Як зміни будуть впроваджені на рівні муніципалітетів, шкіл і класів?

ВЧИТЕЛІ,
ПРОФЕСІЙНА
СПІЛЬНОТА

- **Які компетентності потрібні вчителям,** щоб сприяти навчанню в майбутньому, та яку підтримку вони отримують для формування цих компетентностей?

Патенти, пов'язані зі штучним інтелектом (ШІ)

Придбання товарів, банківські послуги,...

ШІ готує новини, особливо про спорт, фондовий ринок, погоду,...

За даними ОЕСР 14% робочих місць мають високий ступінь автоматизації, а 23% робочих місць зіткнуться зі змінами вже «завтра»

<http://www.oecd.org/employment/Automation-policy-brief-2018.pdf>

47% поточних робочих місць зникнуть протягом наступних 25 років

(Оксфордський університет)

З'являться нові вакансії - ми про них поки що не знаємо

<https://bigthink.com/philip-perry/47-of-jobs-in-the-next-25-years-will-disappear-according-to-oxford-university>

Чи готові наші громадяни до ринку праці?

Кілька рамоквих структур для компетентностей / наскрізних чи загальних компетентностей 21-го століття

Організація, рік	Термінологія та конотації (компетентність/знання/навички/ставлення/цінності для різних цілей)
ЮНЕСКО (універсальне навчання), 2013 р.	Навчання <u>відіграє важливу роль у забезпеченні гарного життя</u> для всіх дітей і молоді у 21-му столітті
ОЕСР (DeSeCo), 2005 р.	<u>Здатність задовольняти складні вимоги</u> , мобілізуючи психосоціальні ресурси в різних контекстах, а також сприяти цінним результатам <u>суспільства та окремих людей</u>
ОЕСР, PISA, природничі науки, 2000 р.	<u>Здатність та готовність використовувати знання</u> під час постановки запитань та планування; робити висновки на основі доказів і пояснювати явища з наукової точки зору
ЄС (навчання впродовж усього життя, 8 <u>ключових компетентностей</u>), 2006 р.; 2018 р. (оновлення)	<u>Компетентності (знання, навички та ставлення)</u> , необхідні <u>для самореалізації</u> , активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та <u>працевлаштування</u>
ОЕСР, Майбутнє освіти та навичок у 2030 р.	<u>Практичні та фізичні навички</u> ; <u>когнітивні та метакогнітивні навички</u> , <u>соціальні та емоційні навички</u>

На які компетентності варто звернути увагу в освіті згідно з навчальним компасом ОЕСР-2030?

Базові компетентності

«Знаю що» (концепції, принципи, процеси) та

«знаю як»

(запити, вирішення проблем, проєктні рішення)

Фінські наскрізні компетентності

Соціальні та емоційні навички:
співпереживання,
впевненість у власних силах,
відповідальність та співпраця

- Мультиграмотність
- ІКТ-компетентність
- Орієнтація на запити, дослідження
- Критичне та творче мислення
- Вміння навчатися
- Взаємодія та спілкування

Когнітивні та метакогнітивні навички:
критичне та творче мислення,
вміння навчатися та самодисципліна

Освітня програма приділяє особливу увагу

● ● використанню цифрових інструментів та медіа в освіті

Учні повинні....

- бути спроможними
  - творчо використовувати цифрові інструменти;
  - співпрацювати та контактувати за допомогою цифрових інструментів;
  - працювати з даними, інформацією та знаннями;
- отримувати супровід під час
  - опанування критично важливих та творчих знань, таких як пошук інформації та генерування ідей;
  - колективного формування та використання знань;
  - конструювання та роботи з артефактами із використанням цифрових інструментів у шкільному та позашкільному освітніх середовищах

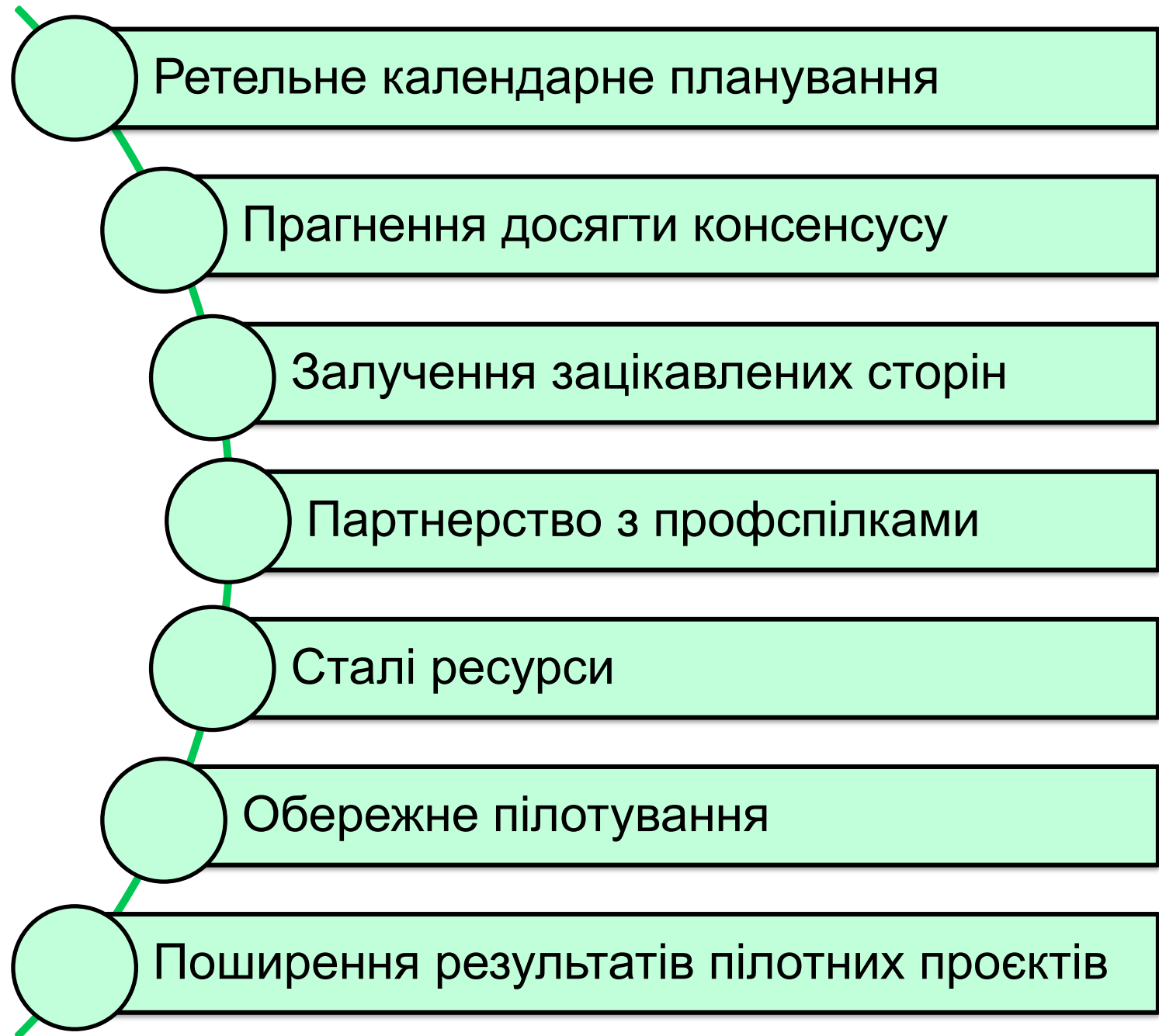
Залучення **зацікавлених сторін** до планування освітньої програми (цикл планування становить близько 10 років)

- Дослідження у сфері освіти
- Національні та міжнародні стратегії
- Рухи...

Освітня політика; обговорення цінностей, потреб, викликів, ...
Рівень органу влади та політики

**Успішна
реалізація
реформи
(TALIS)**

● ● Структура фінської освітньої програми

- Загальна частина
  - База цінностей
  - Концепція навчання, методи роботи, освітнє середовище...
  - Розподіл годин уроків між шкільними предметами
  - Загальні цілі
  - Опис наскрізних компетентностей
- Предметна спрямованість
  - Завдання предмета
  - Цілі викладання та включення наскрізних компетентностей до конкретних цілей предмета
  - Основні ідеї/концепції дисципліни
  - Освітнє середовище та методи навчання
  - Супровід та підтримка
  - Характеристика оцінювання та методів
  - Критерії підсумкового оцінювання

Наскрізні компетентності для 7-9 класів (= компетентності 21-го століття)

Ключові компетентності ЄС поєднують у собі знання, навички та ставлення:

- T4 – грамотність,
- T4 – багатомовність,
- STEM – компетентність,
- T5 - цифрова компетентність,
- T1, T3 – особистісні, соціальні компетентності, вміння навчатися,
- T3, T7 - громадянська компетентність,
- T6 – підприємництво,
- T2 - культурна обізнаність та мовленнєва компетентність
- T1 - мислення та вміння навчатися,
- T2 - культурна компетентність, взаємодія та мовленнєва компетентність,
- T3 – турбота про себе та управління повсякденним життям,
- T4 – мультиграмотність,
- T5 – ІКТ-навички,
- T6 - навички трудового життя та підприємництво,
- T7 - участь, вплив та розбудова сталого майбутнього

Приклад: освітня програма для природничих наук та наскрізні компетентності

Що нового у фінській освітній програмі для природничих наук?

В освітній програмі 2014 року наголошується на:

- вивченні основних ідей дисципліни, які є
  - важливими (у галузі науки та техніки),
  - пояснювальними (використовуються для пояснення явищ),
  - генеративними (використовуються для дослідження та вирішення проблем),
  - релевантними (особистий, місцевий, глобальний контекст),
- використанні та вивченні науково-технічної практики,
- активній ролі учнів у формуванні знань (дитиноцентризм),
- співпраці,
- включенні наскрізних компетентностей до цілей природничих наук

Контекстуалізація навчання за допомогою відповідного запитання

(Blumenfeld, Fishman,
Krajcik, Marx & Soloway, 2000)

Підхід, що базується
на формуванні знань

У центрі уваги –
ідеї та практики
студентів

Побудова
арте-
фактів

**Залучення
студентів до
опанування
знань та
практики ...**

Підхід, що базується
на знаннях-практиці

Дотримання науково-
технічної практики,
характерної для
науки/техніки

Використання
цифрових
інструментів

У центрі
уваги -
соціальна
взаємодія

Багаторівнева підтримка

Цілі навчання хімії в 7-9-х класах

Цілі навчання	Напрямки змісту відповідно до цілей	Наскрізнi компетентності
Значення, цінності та ставлення		
Ц1. Надихати та спонукати учня вивчати хімію	31-36	T1
Ц2. Допомогати учню, спонукати його визнавати свою компетентність з хімії, ставити цілі для своєї роботи, наполегливо працювати	31-36	T1, T6
Ц3. Допомогати учню розуміти значення компетентності з хімії в повсякденному житті, середовищі проживання та суспільстві	31-36	T6, T7
Ц4. Допомогати учню користуватися своєю компетентністю з хімії для розбудови сталого майбутнього та оцінки рішень, які він приймає, з точки зору сталого використання природних ресурсів та життєвих циклів продуктів		

T1 - мислення та вміння навчатися

T2 - культурна компетентність, взаємодія та мовленнєва компетентність

T3 – турбота про себе та управління повсякденним життям

T4 - мультиграмотність

T5 – ІКТ-навички

T6 - навички трудового життя та підприємництво

T7 - участь, вплив та розбудова сталого майбутнього

Цілі навчання хімії в 7-9-х класах

Ц5. Спонукаючи учня ставити запитання щодо вивчених явищ, розвивати питання, які ляжуть в основу досліджень та інших заходів

Дослідницькі навички		
Ц5. Спонукаючи учня ставити запитання щодо вивчених явищ та розвивати питання, які ляжуть в основу досліджень та інших заходів	31-36	T1, T7
Ц6. Допомогати учню проводити експериментальні дослідження у співпраці з іншими, працювати безпечно та послідовно	31-36	T2, T3
Ц7. Допомогати учню обробляти, тлумачити та презентувати результати своїх досліджень, а також оцінювати їх та увесь дослідницький процес	31-36	T2, T5
Ц8. Допомогати учню усвідомлювати застосування хімії в технологічній галузі та брати участь у формуванні ідей щодо рішень, пов'язаних із хімією, розробляти, розвивати та застосовувати їх у співпраці з іншими	31-36	T2, T3, T5
Ц9. Допомогати учню використовувати інформаційно-комунікаційні технології та підтримувати навчання учнів шляхом використання наочних моделей	31-36	T5

T1 - мислення та вміння навчатися

T2 - культурна компетентність, взаємодія та мовленнєва компетентність

T3 – турбота про себе та управління повсякденним життям

T4 - мультиграмотність

T5 – ІКТ-навички

T6 - навички трудового життя та підприємництво

T7 - участь, вплив та розбудова сталого майбутнього

Цілі навчання	Напрямки змісту відповідно до цілей	Наскрізнi компетентності
Знання хімії та їх використання		
Ц10. Допомогати учню використовувати концепції хімії відповідно до чітко визначених цілей та розробляти власні концептуальні структури, які дедалі більше відповідатимуть концепціям наукових теорій	31-36	T1
Ц11. Допомогати учню у використанні різних моделей для опису та пояснення структури речовин та хімічних явищ	31-36	T1
Ц12. Допомогати учню у використанні та критичному оцінюванні різних джерел інформації, висловлювати та обґрунтовувати різні точки зору у характерній для хімії спосіб	31-36	T2, T4
Ц13. Допомогати учню відчувати якість та розвиток наукових знань і наукових підходів до формування інформації	31-36	T1, T4
Ц14. Допомогати учню в розумінні основних характеристик і структури речовин та змін у речовинах	31-36	T1
Ц15. Допомогати учню в застосуванні своїх знань і навичок хімії в багатодисциплінарних навчальних модулях та створенні можливостей для знайомства із застосуванням хімії в різних ситуаціях, наприклад, на природі, у промисловості, організаціях чи наукових спільнотах	31-36	T6

T1 - мислення та вміння навчатися

T2 - культурна компетентність, взаємодія та мовленнєва компетентність

T3 – турбота про себе та управління повсякденним життям

T4 - мультиграмотність

T5 – ІКТ-навички

T6 - навички трудового життя та підприємництво

T7 - участь, вплив та розбудова сталого майбутнього

В освітній програмі робиться наголос на формуванні PISA-компетентностей, близьких до наскрізних компетентностей

1. Контекст фінської освіти

2. Освітня програма як процес

3. Педагогічна освіта

Педагогічна освіта в Гельсінському університеті

- **50-річний досвід** підготовки педагогів з урахуванням результатів наукових досліджень та співпраця з факультетом природничих наук при підготовці викладачів/учителів природничих наук
- **300 співробітників** та **3500 студентів** (у тому числі майбутніх учителів середньої школи)
- **8 магістерських програм** у різних галузях - від дитячого садка до середньої школи
- Міжнародна програма середньої педагогічної освіти
- **360 магістрів** та **25 докторів наук щорічно** (вчителі середньої школи на інших факультетах)
- **21 дослідницька група** з орієнтацією на, наприклад, науково-педагогічні дослідження, науково-математичну освіту,...
- **високі місця в міжнародних рейтингах**: 22-^e місце в рейтингу університетів світу QS, який базується на академічній репутації та результатах досліджень (<https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2021/education-training>)

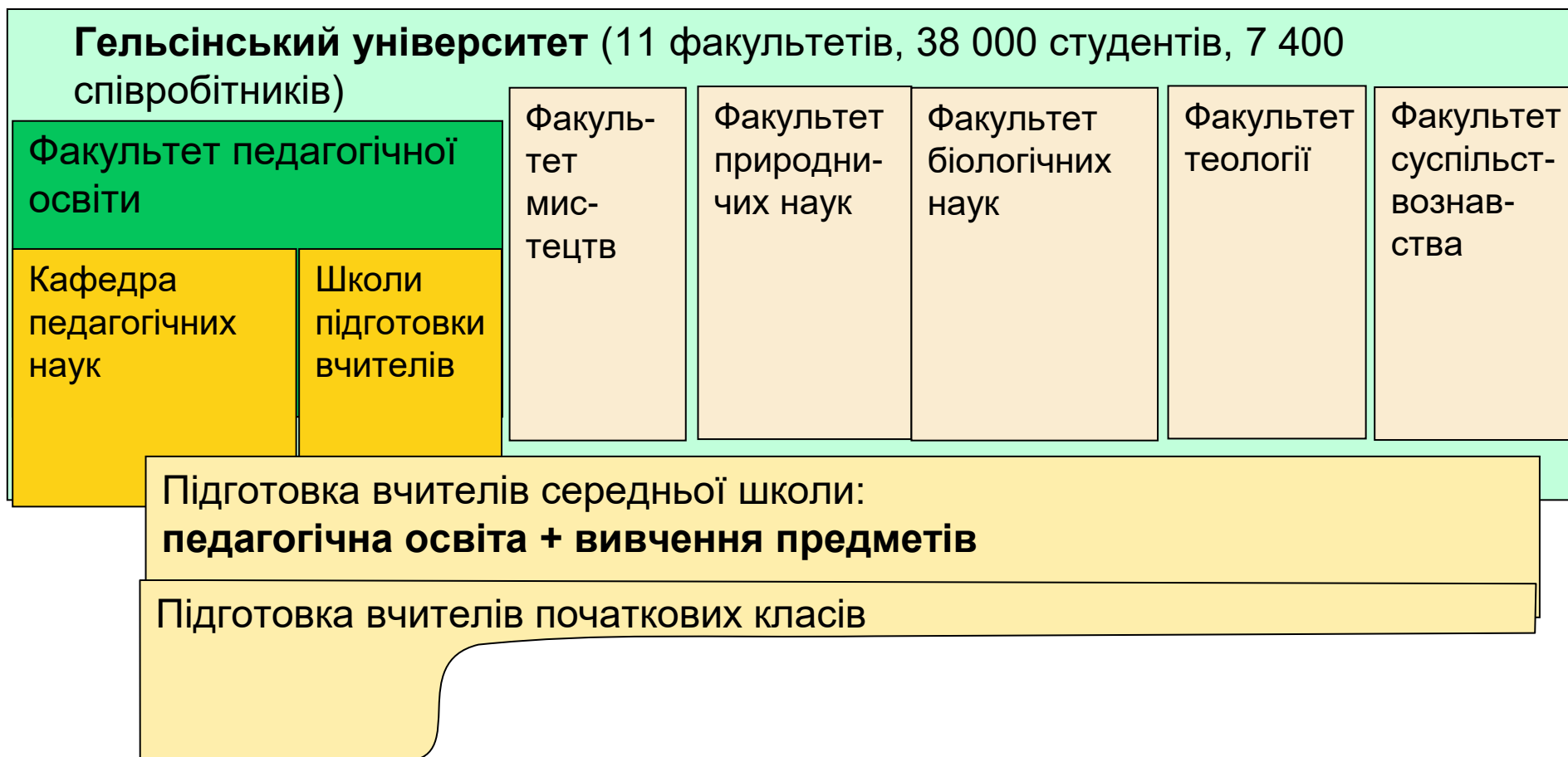
Вчитель середньої школи (вчитель-предметник)

- Зазвичай викладає у 7-12 класах (для дітей у віці від 13 до 19 років)
- Викладає, як правило, один основний та один додатковий предмети (наприклад, математику та фізику)

Вчитель початкових класів (класний керівник)

- 1-6-ті класи (діти віком від 7 до 13 років)
- Викладає, як правило, усі 13 предметів

Педагогічна освіта в Гельсінському університеті

Рамки для розроблення програми педагогічної освіти

Дослідження з питань викладання та навчання, залучення, розвитку та потреб учнів, політика, історія, ..., предмет

→ **Зміст для формування програми**

Дослідження щодо вчителів та педагогічної освіти

- професійний/ефективний вчитель,
- структура та походження знань учителя,
- особа вчителя, участь, ...
- університетська педагогіка → **Тип діяльності**

Спільне розроблення Програм

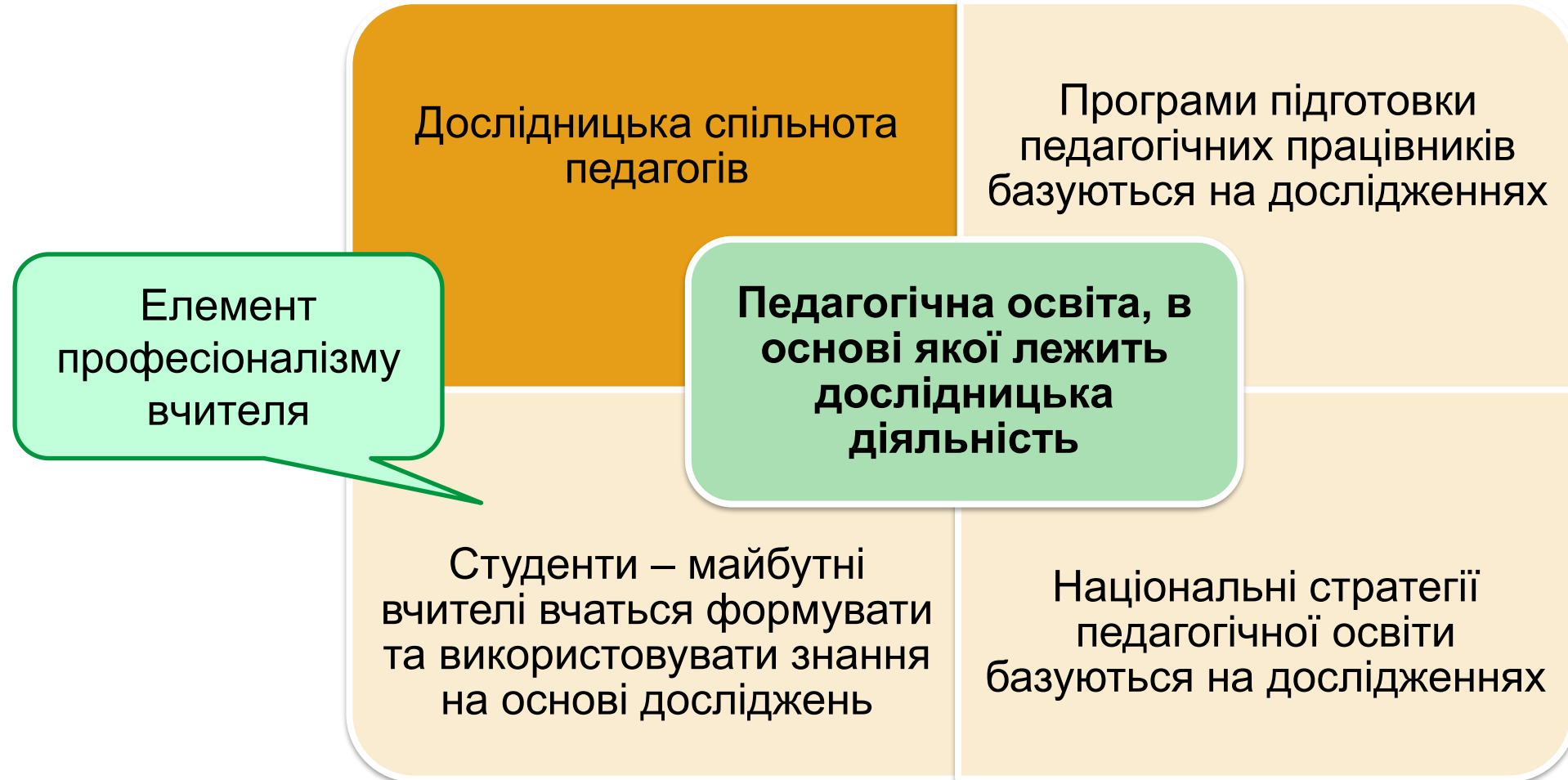
ЄС і місцеві стратегії

- стратегія педагогічної освіти,
- освітня програма національного рівня; форми та роль оцінювання

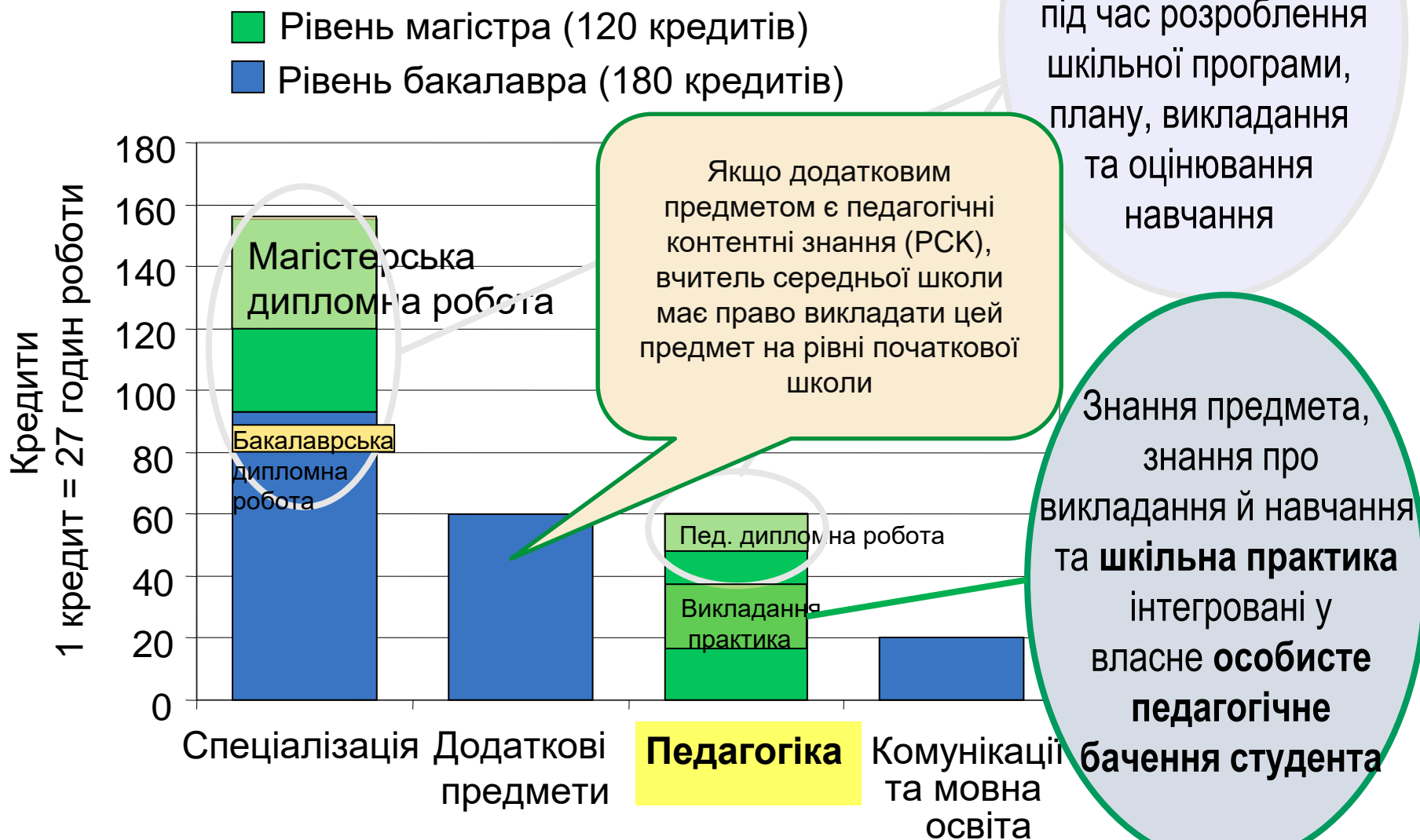
Зворотний зв'язок

- результати навчання та оцінювання,
- самооцінювання програми співробітниками,
- зворотний зв'язок зацікавлених сторін муніципалітету

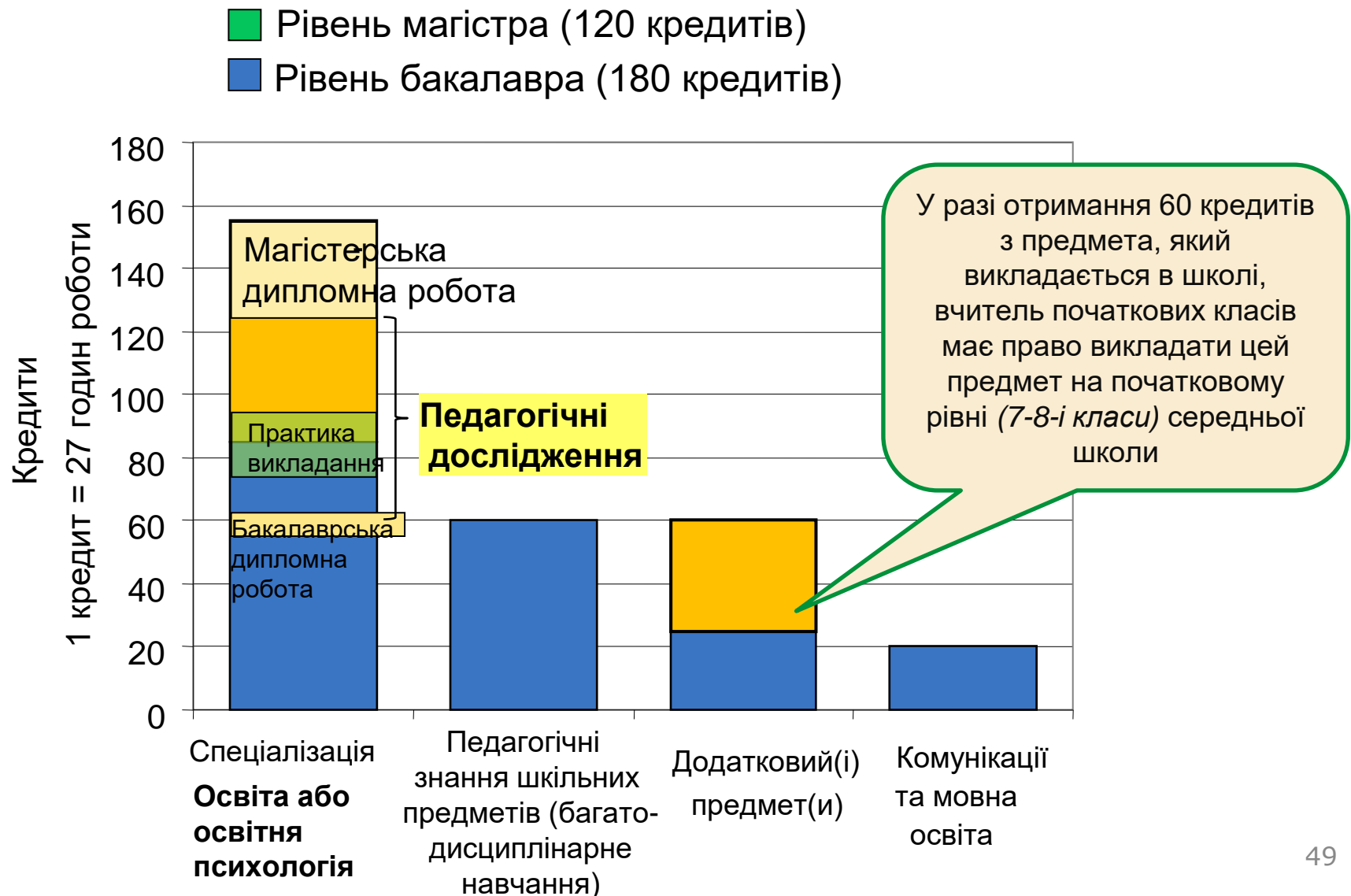
Усі викладачі педагогічних факультетів беруть участь у дослідницькій діяльності та викладають педагогіку в університетах

Структура навчання на вчителя середньої школи (ступінь магістра): 3 + 2 роки, 300 кредитів

Структура навчання на вчителя початкових класів (ступінь магістра: 3 + 2 роки)

● ● Педагогічна освіта допомагає студентам...

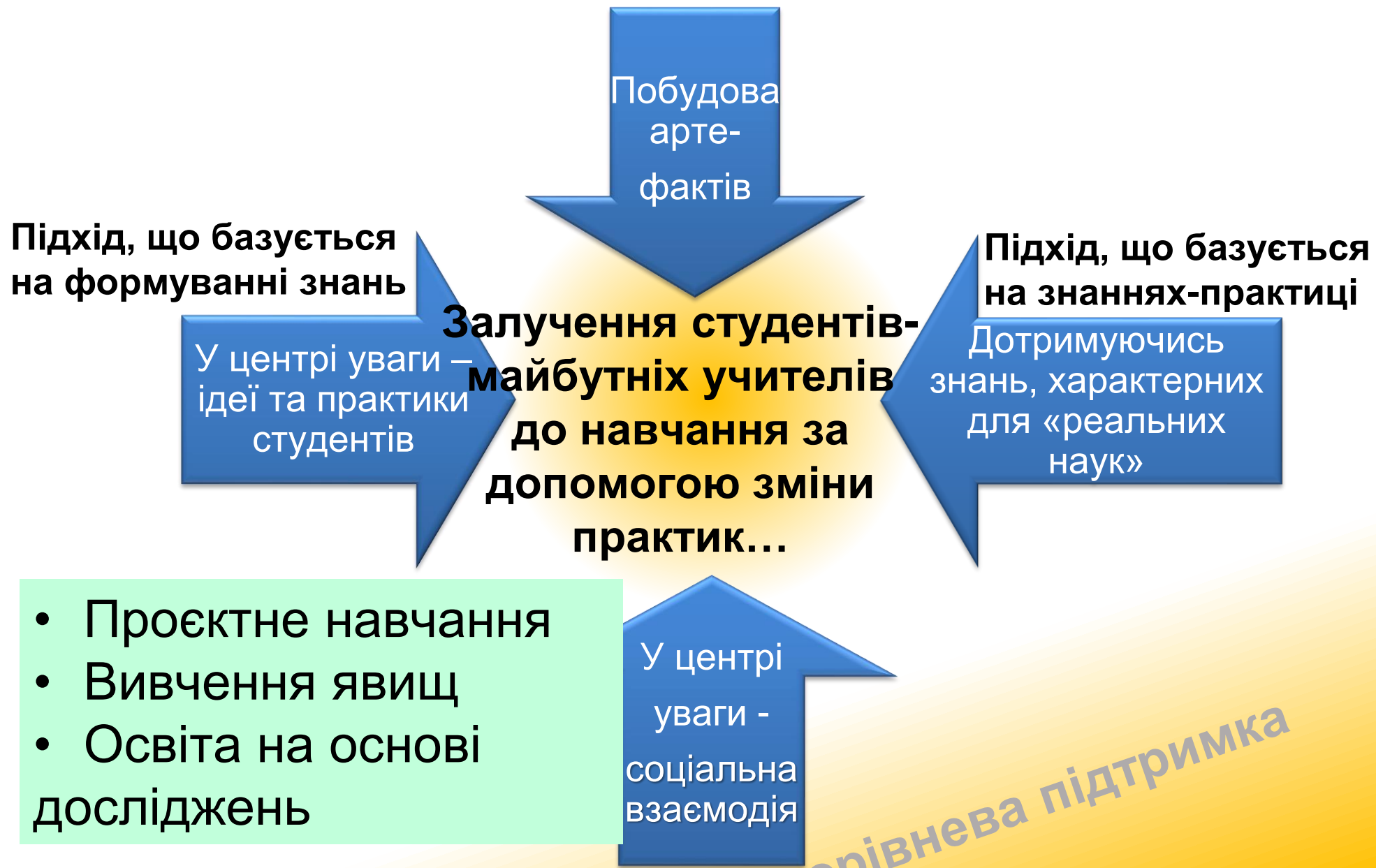
- інтегрувати знання з предмета, знання про викладання та навчання та шкільну практику у своє особисте педагогічне бачення;
- усвідомлювати різні виміри професії педагога: соціальні, філософські, психологічні, соціологічні, етичні та історичні основи освіти;
- мати можливість співпрацювати в різних мережах та партнерствах, у т.ч. у власній шкільній навчальній спільноті;
- вміти розмірковувати над власною особистою педагогічною «теорією/баченням» (роздуми щодо дій);
- виступати автономним фахівцем у плануванні, впровадженні та оцінюванні викладання та навчання;
- розвивати потенціал професійного навчання протягом усього життя шляхом проведення дослідницької діяльності

Залучення студентів-майбутніх учителів до навчання шляхом зміни практик...

<http://vimeo.com/60818003>

Національна програма розвитку педагогічної освіти (2015-2019 рр.; 2019-2022 рр.)

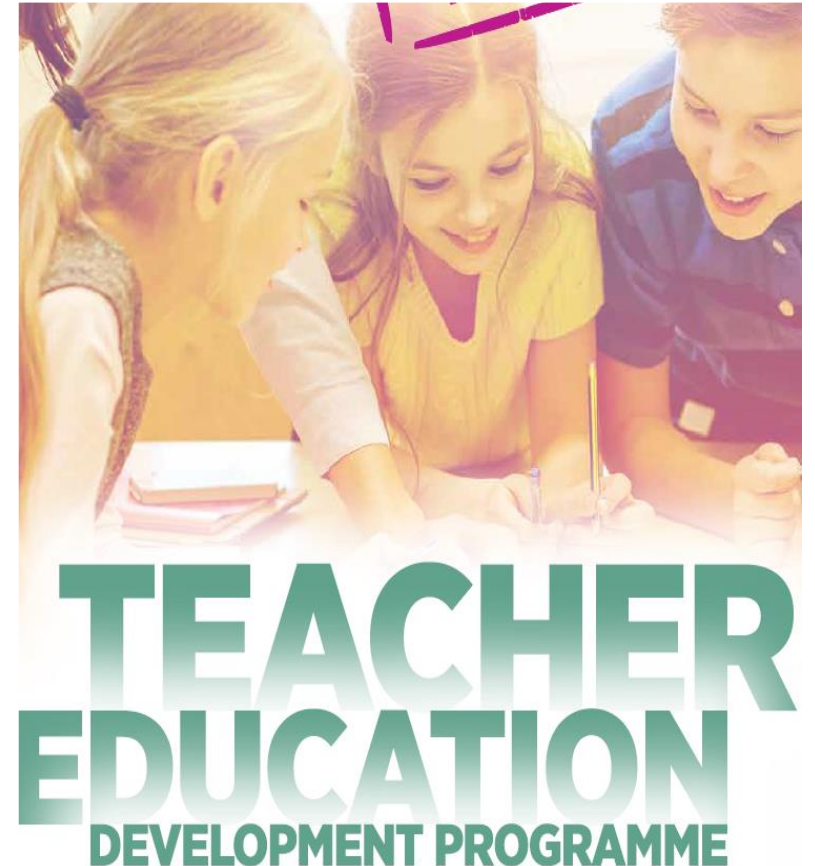
Національний форум педагогічної освіти

- Огляд літератури
- Порівняльний аналіз
- Мозковий штурм на національному рівні
- Спільна розбудова програми

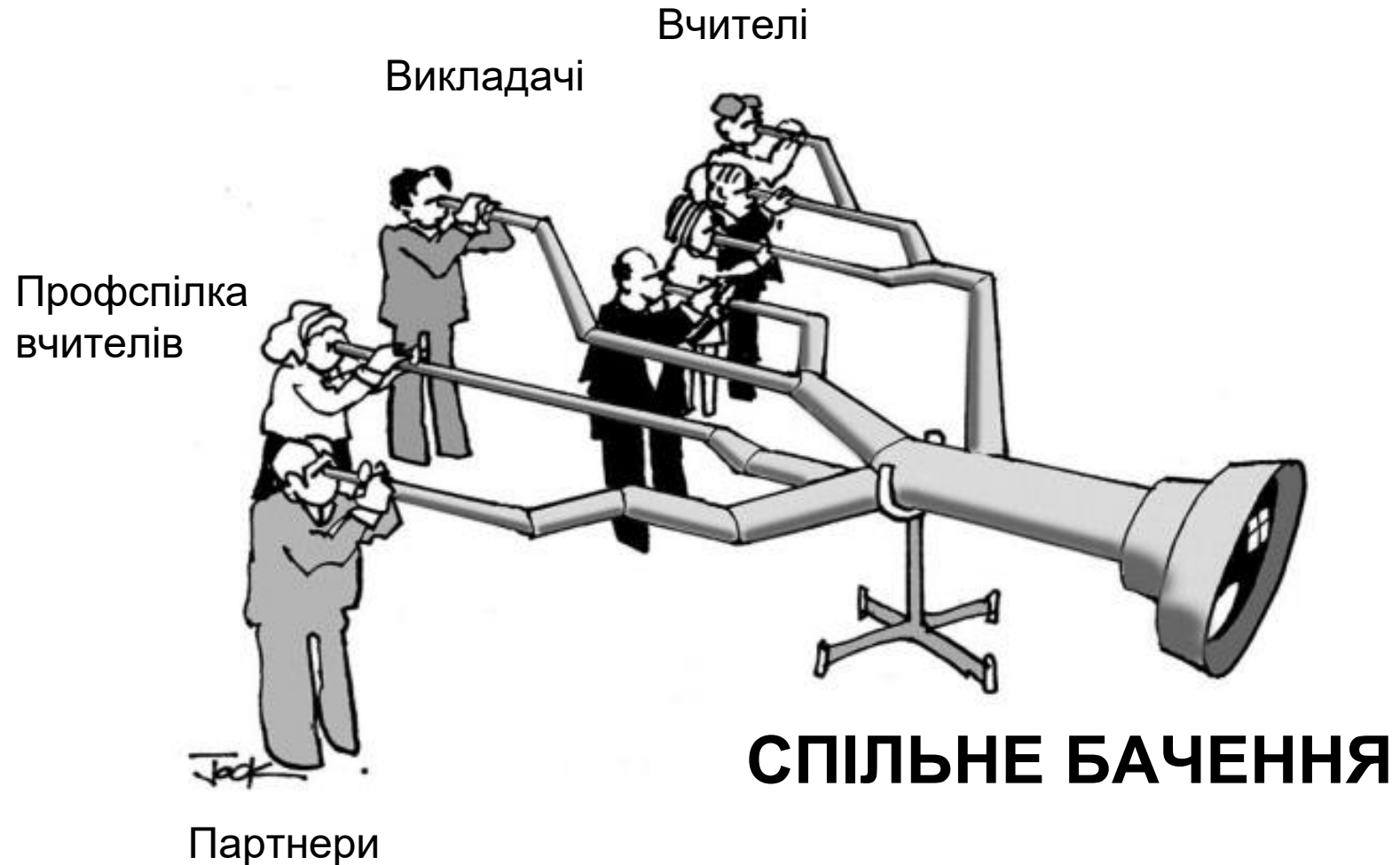
Програма розвитку педагогічної освіти: опис компетентностей та дій

Реалізація програми

- 30 млн євро для 50 пілотних проєктів, що сприяють інноваціям та професійному навчанню
- Семінари та зустрічі на національному рівні
- Постійне самооцінювання (якість)

Мозковий штурм на національному рівні як частина програми розвитку педагогічної освіти

Педагогічна освіта має ґрунтуватися на чіткому спільному баченні

Важливе значення у розвитку педагогічної освіти

Цілі підготовки вчителів у ЗВО, підвищення кваліфікації, а також етапу введення в професію

- Знання з предмета, знання педагогічного змісту, загальні педагогічні знання
- Навчання, залучення, різноманітність,
- Співпраця та взаємодія, створення мереж
- Дослідницькі навички
- Етика та суспільні відносини...

- Знання та навички, пов'язані з освітньою програмою
- Планування уроків та оцінювання
- Розроблення та впровадження освітніх інновацій, таких як освітні середовища та інклюзивні класи

- Розвиток шкільної культури з учнями, батьками та зацікавленими сторонами
- Готовність до розвитку власного досвіду завдяки..., наявність відповідної компетентності

Порівняйте зі скандинавськими країнами, Великою Британією,...

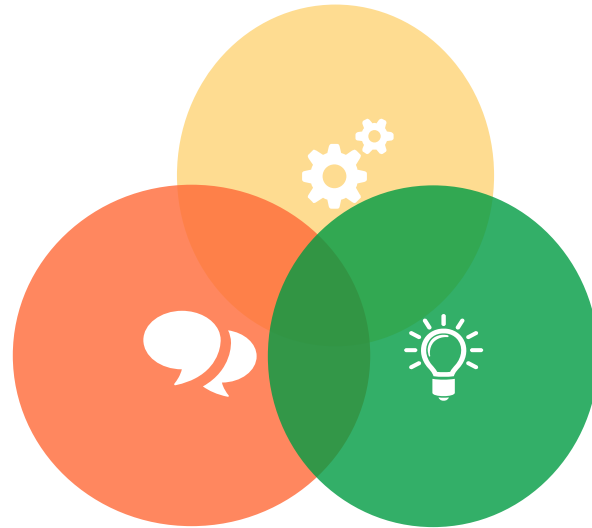
Порівняння компетентностей учителів із компасом навчання ОЕСР - 2030

Практичні та фізичні навички:

навички планування, професійні практики, вміння діяти в різних цифрових та фізичних освітніх середовищах

Соціальні та емоційні навички:

співпереживання, впевненість у власних силах, навички взаємодії для співпраці в різних мережах та партнерствах

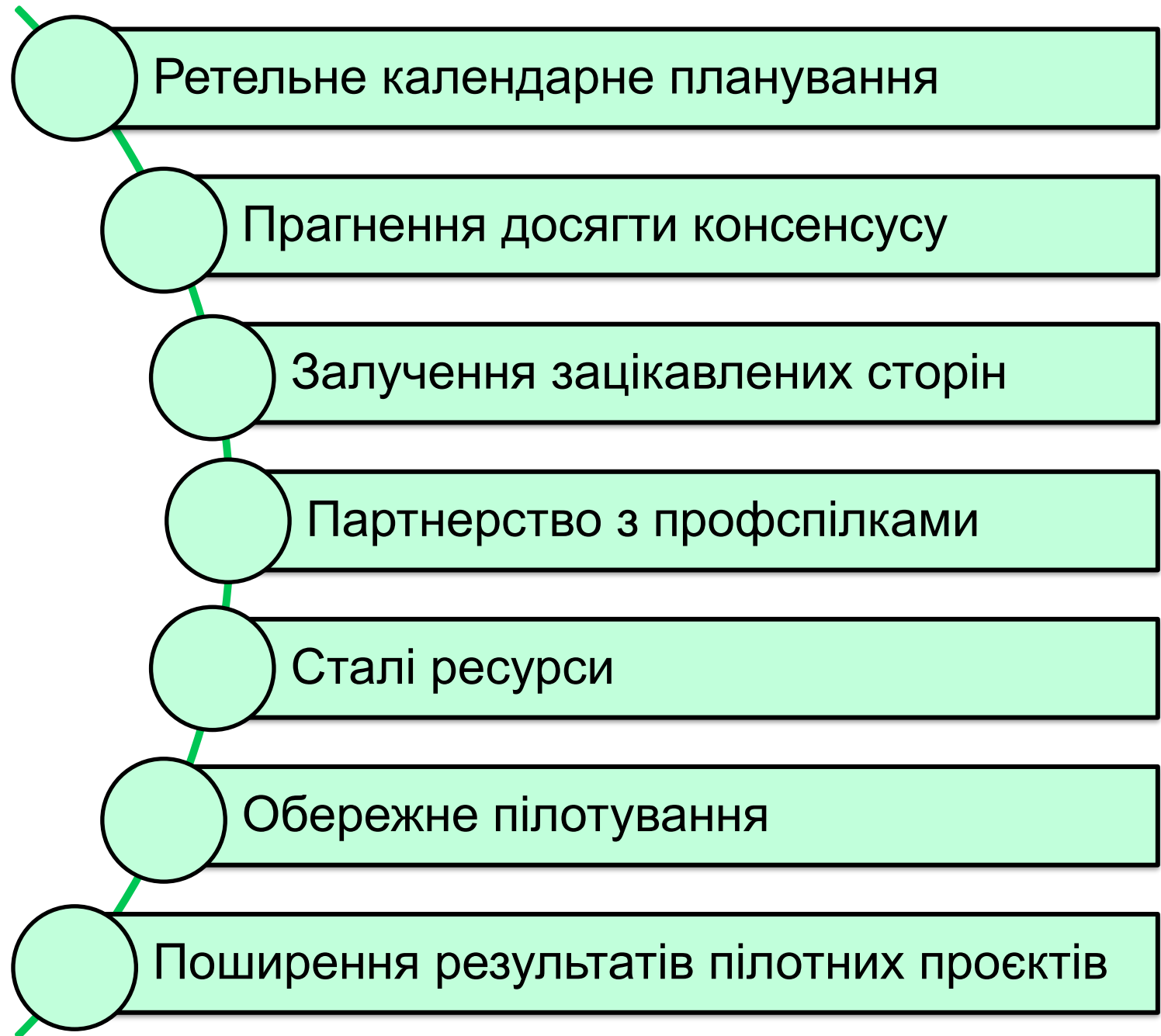
Когнітивні та метакогнітивні навички:

дослідницькі навички, генерування ідей, навички для розвитку власного досвіду педагога

https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/skills/Skills_for_2030_concept_note.pdf

Успішна реалізація реформи (TALIS)

Обговорення

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Результати фінської освіти за даними ОЕСР

- Гарні результати
  - при середньому рівні використання ресурсів,
  - з урахуванням того, що 1/3 уроків присвячена мистецтву, музиці, праці, спорту та домоведенню,
  - короткі навчальні дні та довгі канікули,
  - навчання через гру до 7 років,
  - автономія вчителя, без тестувань чи інспекцій
- В одному класі навчаються біженці, учні з особливими потребами та діти різного соціально-економічного статусу
- Фінляндія - єдина країна у світі, де підлітки входять до п'ятірки найкращих як у сфері природничих наук, так і за рівнем задоволеності життям

Цінності та цілі освіти

Педагоги - професіонали

- Базові знання
- Орієнтація на інновації
- Професійне навчання, навчальна спільнота

Лідерство та культура якості

- Орієнтація на цілі та взаємодію при виконанні лідерських функцій
- Організація - команда
- Культура якості

Місцева освітня програма та середовище

- Цілі навчання - наскрізні компетентності, - використання знань
- Універсальні освітні середовища

Команди, мережі та партнерства

- Клас
- Предмет
- Лідерство
- Мульти-професіоналізм
- Сім'я

Опанування компетентностей 21-го століття

На які компетентності варто звернути увагу в освіті згідно з навчальним компасом ОЕСР-2030?

Базові компетентності

«Знаю що» (концепції, принципи, процеси) та

«знаю як»

(запити, вирішення проблем, проєктні рішення)

Соціальні та емоційні навички:
співпереживання,
впевненість у власних силах,
відповідальність та співпраця

Ключові компетентності

Європейського Союзу:

T4 - мультиграмотність

T4 - багатомовність

STEM - компетентність

T5 - цифрова компетентність

T1, T3 - особистісні, соціальні

компетентності, вміння

навчатися

T3, T7 - громадянська

компетентність

T6 - підприємництво

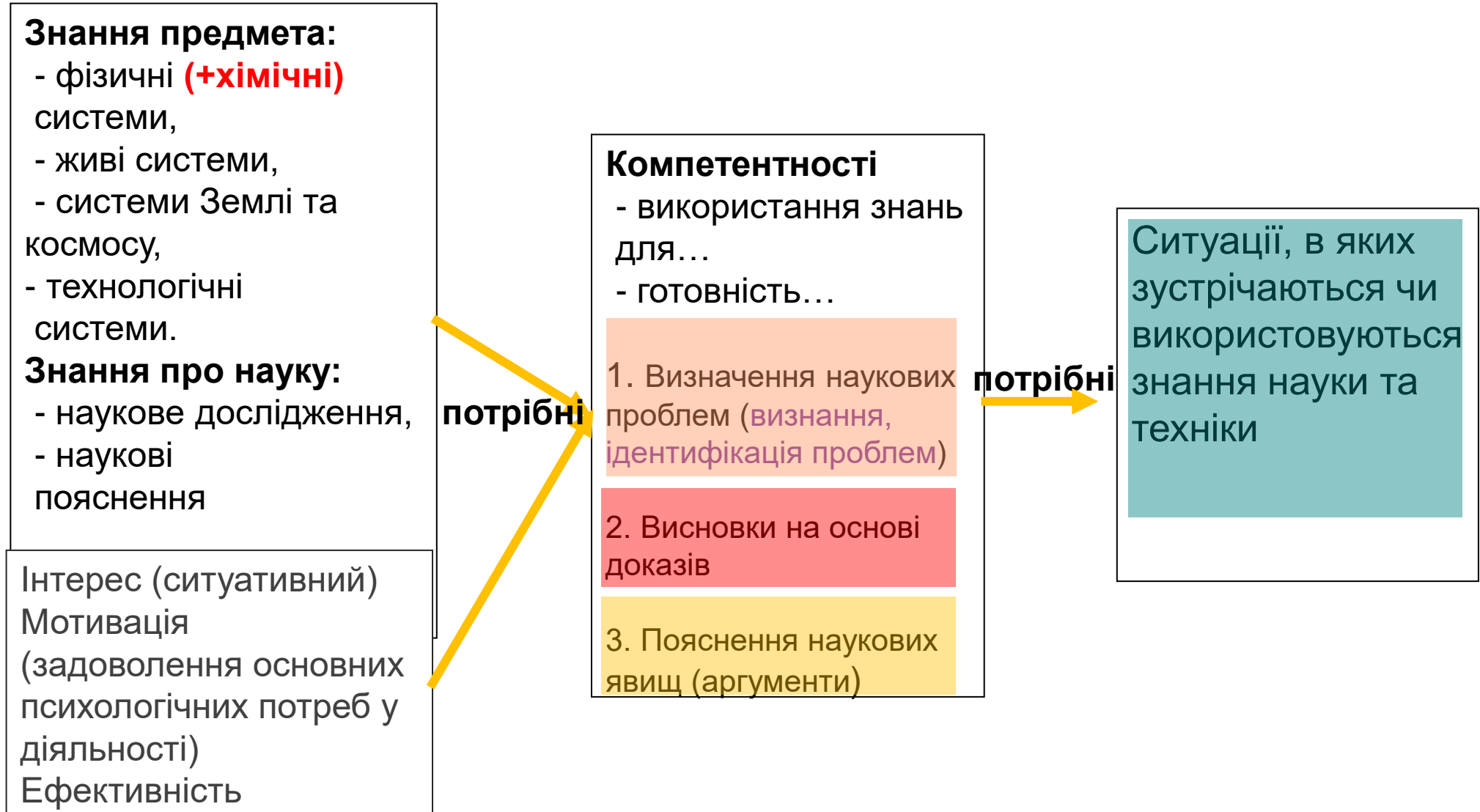
T2 - культурна обізнаність та

мовленнєва компетентність

Когнітивні та метакогнітивні навички:

критичне та творче мислення,
вміння навчатися та самодисципліна

В освітній програмі робиться наголос на формуванні PISA-компетентностей, близьких до наскрізних компетентностей

ДЯКУЮ!

Як планувати, впроваджувати та оцінювати освітні програми підготовки педагогічних працівників - досвід Фінляндії

**Д-р Кайса Хал і д-р Хейді Кшувацкі
Гельсінський університет, факультет педагогічних наук,
Фінляндія**

16.09.2021 р.

● ● ЦІЛІ / ФОКУС ВЕБІНАРУ

- Обговорення різних аспектів розроблення освітніх програм під час знайомства з фінським досвідом
- Участь у виконанні самотійних і групових завдань з метою поглиблення розуміння та збагачення досвіду планування і впровадження освітніх програм підготовки педагогічних працівників
- Рефлексія над тим, як у співпраці з колегами підтримати та вдосконалити роботу з розроблення освітніх програм у власному закладі

Цикл, підхід і передові практики планування та впровадження освітніх програм підготовки педагогічних працівників у ЗВО

14:00	Вступ до роботи з розроблення освітніх програм Цінності та етичні засади викладання й педагогічної освіти Самостійна/групова робота
15:30	Перерва на чай/каву
15:45	Приклади розроблення освітніх програм та впровадження курсів у Гельсінському університеті Групова робота, обговорення
17:30	Підсумки дня
18:00	Завершення сесії

Вступ до роботи з розроблення освітніх програм

Розроблення освітніх програм як процес

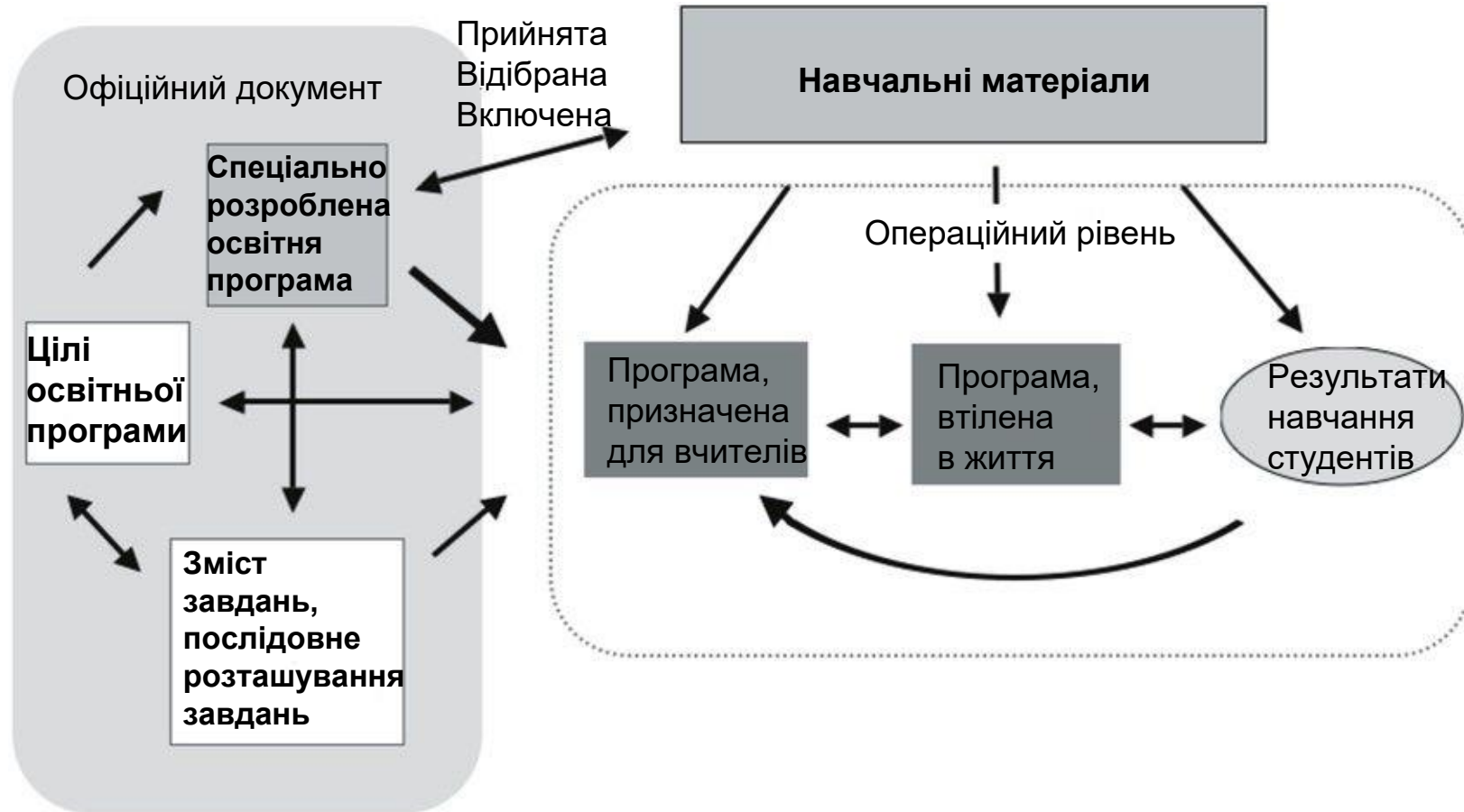
- Планування
- Розроблення програм
- Впровадження
- Оцінювання

- Розроблений зі спеціальною метою документ
- Призначення
- Втілення в життя
- Збагачена досвідом освітня програма

(Remillard & Heck, 2014)

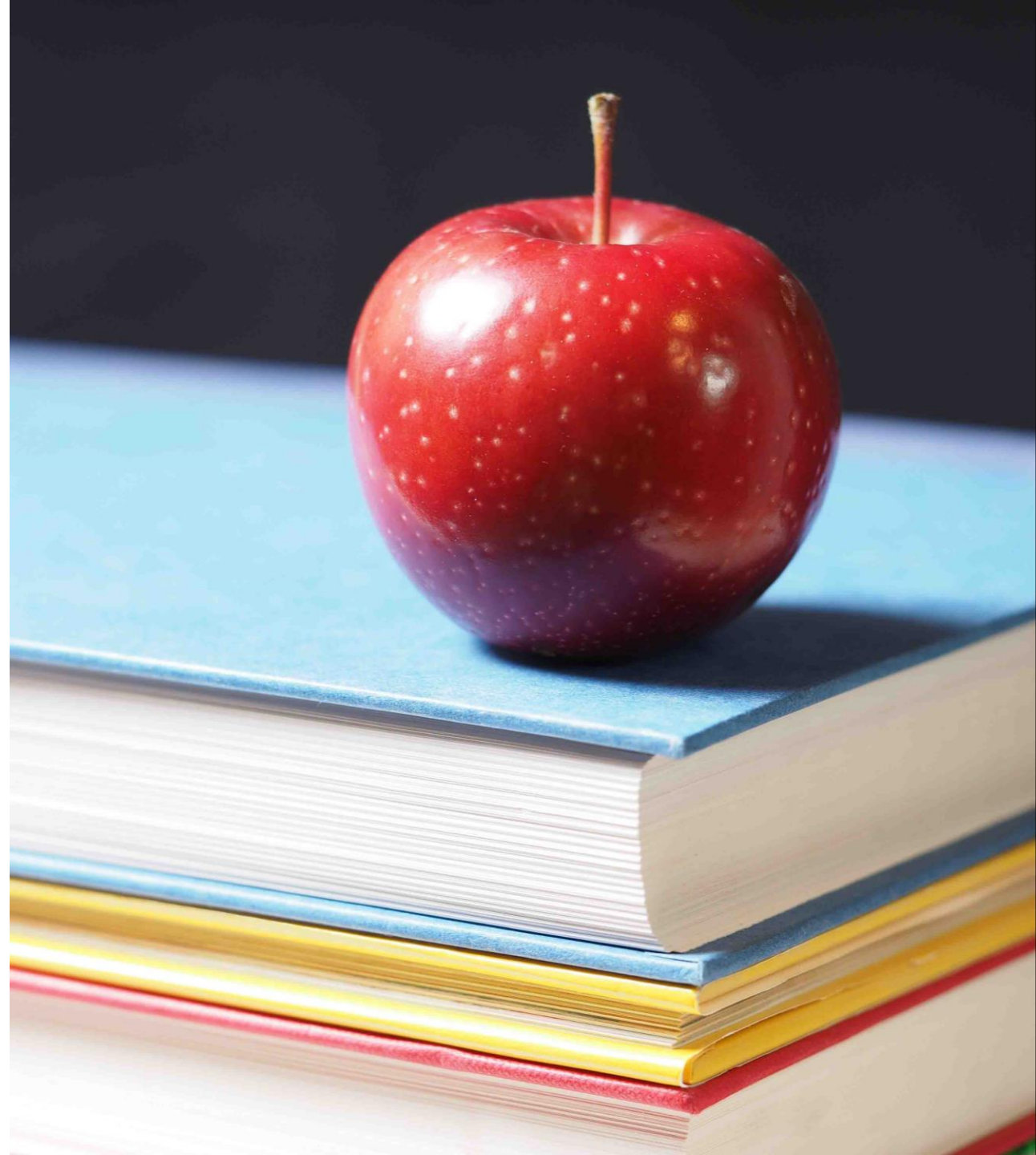
Розроблення освітніх програм як процес

(Remillard & Heck, 2014)

Розроблення освітніх програм (що?)

- Розроблення офіційного документа
  - **Вхідні ресурси:** визначення та окреслення способу реалізації навчання (що та як має виглядати в освіті?)
  - **Результат:** чого слід навчитися? Які навички та знання мають здобути студенти?

Розроблення освітніх програм підготовки педагогічних працівників (що?)

- Освітня / навчальна програма як артефакт, який забезпечує інструменти для ведення переговорів, а також сприяє професійному розвитку в трудовій спільноті (педагогічні установи)
- Освітня програма окреслює цілі та завдання навчання, зміст, методи та оцінювання в педагогічній освіті (Vitikka et al, 2012/14)
- Освітня програма сприяє професійному розвитку майбутніх педагогічних працівників
- Очікування суспільства, політика ... (університети / науковці, урядові та економічні організації)

Цінності й етичні засади викладання та педагогічної освіти

Відправні точки для розроблення освітніх програм (чому?)

- Вдосконалити компетентності студентів (знання та навички) та вирішити поточні потреби/тенденції
  - Навички 21-го століття; використання ІКТ та цифровізація, колаборативний підхід
  - Стала освіта, мультипрофесіоналізм, міжкультурні відносини та глобалізація ...
- Вивчення організації та структури освітніх програм
- Розширення можливостей для працевлаштування після завершення навчання
- Ефективність навчання
- Посилення ролі студентів у педагогічній освіті
- Щось ще?

Сучасні тенденції у фінській педагогічній освіті

- Загальні питання щодо освіти
  - Рівноправність, рівність
  - Культурне різноманіття
    - Мовна освіта
    - Спеціальна освіта
  - Сталий розвиток, сталість
  - Педагогічна освіта, яка базується на дослідницькій діяльності

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Групова робота

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

● ● Групове обговорення протягом 30 хв

- Групи з (приблизно) п'яти осіб
- Кожній групі пропонується обговорити два питання (15 хв на кожне питання)
  - Почніть з першого питання для вашої групи
  - Якщо є час, переходьте до другого
- Один із учасників групи робить нотатки та стисло записує їх на платформі Flinga: <https://edu.flinga.fi/s/EVHBJFL>, при цьому використовує такий самий кольоровий фон, на якому записане питання.

Перерва на чай / каву починається о 15:30, всі групи повертаються до основного залу о 15:45 для спільного підбиття підсумків.

● ● Питання для обговорення

- а. Які компетентності потрібні новому вчителю? (Що означає бути хорошим учителем?)**
- в. Які актуальні проблеми варто включити до програми підготовки педагогічних працівників?**
- с. Як має відобразитись у програмі орієнтація на студентів та що це передбачає?**

● ● Групове обговорення протягом 30 хв

≡ FLINGA

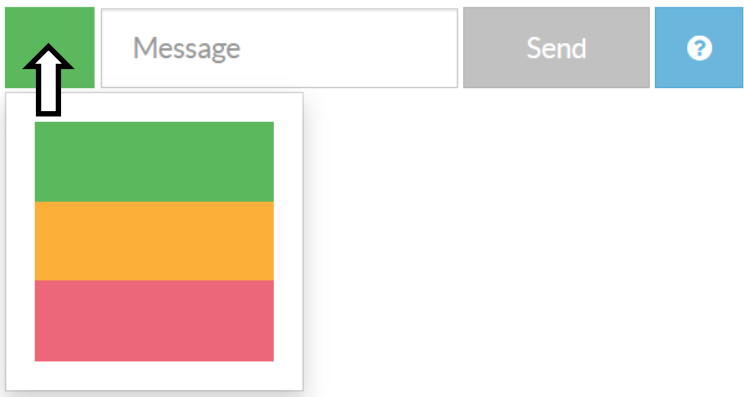
Oldest first ▾

Grid ▾

WHAT COMPETENCES DOES A NEW TEACHER NEED? (WHAT IS A GOOD TEACHER?)

WHAT CURRENT ISSUES SHOULD BE INCLUDED IN YOUR TEACHER EDUCATION PROGRAMME?

HOW SHOULD STUDENT-CENTREDNESS SHOW IN THE PROGRAMME AND WHAT DOES IT INCLUDE?

Перерва на чай / каву

Приклади розроблення освітніх програм та впровадження курсів у Гельсінському університеті

Розроблення освітніх програм у

● ● Гельсінському університеті в 2015 р. (чому?)

Причини та мотиви розроблення освітніх програм у Гельсінському університеті (Metsäaho, 2017)

- Знання та навички
- До глобалізації / інтернаціоналізації
- Гнучкість у навчанні та плавний поступ
- Сприяння переходам
- Ефективне використання ресурсів
- Працевлаштування
- Конкурентність
- Співпраця та мультипрофесіоналізм

● ● Основні питання фінської педагогічної освіти (Salminen & Säntti, 2017)

1. Відносини між теорією та практикою, що свідчить про складний зв'язок між науковими знаннями та повсякденною шкільною роботою
2. Характер досліджень в освіті: відносини між фундаментальними дослідженнями та прикладними дослідженнями
3. Статус дидактики та напруженість у відносинах з педагогічною психологією

Занепокоєння з приводу орієнтації педагогічної освіти на дослідницьку діяльність

- Чи справді майбутнім педагогам знадобляться дослідницькі навички у шкільній роботі?
- Чи не було створено ідеал вчителя-дослідника лише для отримання вчителем наукового статусу?

«Педагоги, які є прихильниками традиційної педагогічної науки, хотіли бути впевнені в тому, що майбутні вчителі володітимуть ноу-хау у сфері практичної педагогіки, яке їм знадобиться в практичній освітній діяльності. Сучасні тренери-педагоги звертають увагу насамперед на підтримку власних досліджень учителів. Очевидно, що наукові дослідження є невід'ємною частиною академічної педагогічної освіти. Однак викликає тривогу той факт, що оцінювання педагогічної освіти ґрунтується на тих самих науково-дослідницьких стандартах, що й оцінювання традиційних галузей науки. Педагогічна освіта не повинна забувати про свій тісний зв'язок із практикою».

(Rantala, Salminen & Säntti, 2010)

● ● Основні цілі підготовки вчителів початкових класів у Гельсінському університеті

Студенти будуть підготовлені до

- ролі експертів у сфері освіти та викладання, визнання своєї відповідальності як педагога, підтримання професійної компетентності;
- співпраці з усіма членами шкільної спільноти, учнями та їхніми батьками, а також різними громадськими організаціями;
- роботи у складі шкільної адміністрації, організацій або компаній;
- викладання різних дисциплін та об'єднання освітньої теорії та практики у власну практичну педагогічну теорію

● ● Освітня програма підготовки вчителів початкових класів (300 кредитів ЄКТС)

1. Мовна освіта та комунікації - 20 кредитів ЄКТС
2. Основні дослідження у сфері освіти - 25 кредитів ЄКТС
3. Основний предмет - 35 кредитів ЄКТС
4. Мультидисциплінарні курси та наскрізні питання - 60 кредитів ЄКТС
5. ...
6. Факультативні предмети (друга спеціальність) - 40 ЄКТС

Один кредит ЄКТС = 27 годин роботи

Освітня програма підготовки вчителів початкових класів (300 кредитів ЄКТС)

1. Мовна освіта та комунікації - 20 +4 кредити ЄКТС
2. Основні дослідження у сфері освіти - 25 кредитів ЄКТС
3. Основний предмет - 35 кредитів ЄКТС
4. Мультидисциплінарні курси та наскрізні питання - 60 кредитів ЄКТС
5. **Передові дослідження у сфері освіти - 80 кредитів ЄКТС**
6. Факультативні предмети (друга спеціальність) - 40 ЄКТС

Один кредит ЄКТС = 27 годин роботи

Впровадження освітніх програм за допомогою окремих курсів

- Загальна дискусія щодо основного курсу педагогічної освіти
- Структура та зміст програм
- Методи / міжпредметні теми
- ІКТ та цифрові інструменти
- ...
- Мультидисциплінарні курси, що складаються з окремих курсів

Співпраця та постійний розвиток серед викладачів, що готують педагогічних працівників!

The Bachelor of Education degree (180 ECTS credits)	
Language and Communication Studies	15
Speech Communication and interactional skills	1
Academic Writing	2
Foreign Language	3
Second National Language	3
Digital Knowledge and skills: orientation	2
Digital Knowledge and skills: advanced skills	1
Drama Pedagogy for enhancing student-teacher interaction	2
Basic Studies in Education	25
Towards investigative method	5
Social, Historical and Philosophical Foundations of Education	5
Learning Psychology	5
Planning, implementation and assessment in education I	5
Pedagogical Interaction	5
Main Subject Studies in Education	40
Quantitative Research Methods I	5
Qualitative Research Methods I	5
Support for learning and well-being	5
Planning, implementation and assessment in education II	5
Multidisciplinary oriented Practicum	10
Bachelor's Thesis (including seminars)	10
Multidisciplinary Studies in Subjects and Cross-curricular Issues in Comprehensive School	60
Finnish Language in School	5
Children Literature in School	3
Mathematics Education	7
Visual Arts Education	5
Craft Education	5
Physical Education	5
Music Education	5
History and Societal Education	5
Worldview Education	5
Biology and Geography Education	5
Physics and Chemistry Education	5
Health Education and cross-curricula learning module	5
Optional Minor Subject and Optional Studies	40

The Masters of Education degree (120 ECTS credits)	
Advanced Studies in Education	80
Current topics in educational research	5
Quantitative Research Methods II	5
Qualitative Research Methods II	5
Early Childhood Education	5
Teacher as a researcher	10
Curriculum and development of school institution	5
Master's Practicum	10
Master's Thesis (including seminars)	35
Optional Studies	40

● ● Мета курсу математики

Студенти отримають розуміння

- особливостей математики як шкільного предмета,
- значення математики для окремих людей і всього суспільства,
- основного змісту математики початкової школи

Студенти будуть підготовлені до

- викладання математики у школі відповідно до національної базової освітньої програми,
- діагностування знань, умінь та захоплень учнів, відповідне диференціювання діяльності у класі,
- обговорення математики з різних точок зору, а також інтеграції з іншими предметами

● ● Впровадження математичної освіти

Зміст курсу: базові знання з викладання та вивчення математики, особливо на початковому рівні

- методи, які будуть використовуватися в початковій математичній освіті,
- психологічні засади викладання та вивчення математики

Лекції: 20 год уроків

Робота в малих групах (максимум 24 учні): 44 год уроків

Діяльність у школі: ~ 30 год уроків

Самостійна робота : ~ 100 год

ГРУПОВА РОБОТА: Важливі аспекти розроблення освітніх програм

Групове обговорення протягом 30 хв

- У тих самих групах, що і раніше
- Кожній групі пропонується розглянути два питання (по 15 хв на кожне питання)
  - Почніть з першого питання для вашої групи
  - Якщо є час, переходьте до другого
- Один з членів групи робить нотатки та стисло записує їх на платформі Flinga: <https://edu.flinga.fi/s/EG4RT5G>, при цьому використовує такий самий кольоровий фон, на якому записане питання.

Переговорні кімнати закриються о 17:15, усі повернуться до основної групи.

● ● Питання для обговорення

- а.** Яка співпраця має відбуватися між викладачами, що готують педагогічних працівників?
- в.** Яка роль досліджень у педагогічній освіті?
- с.** Які важливі теми (зміст) варто включити до програми педагогічної освіти?

●● Групове обговорення протягом 30 хв

FLINGA

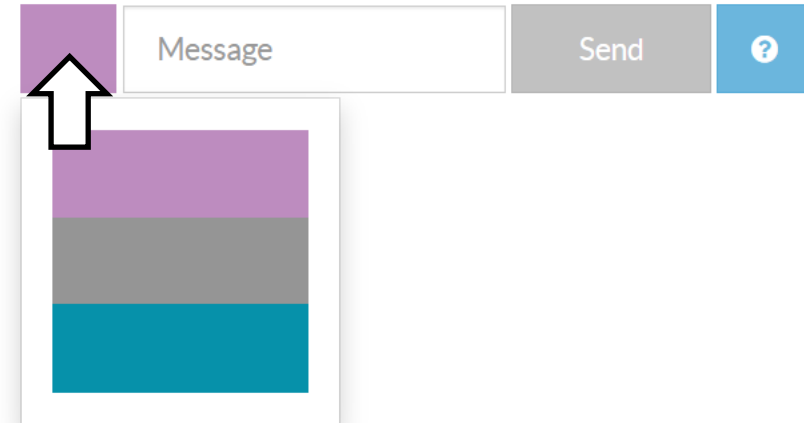
Oldest first

Grid

A) WHAT KIND OF COLLABORATION SHOULD TAKE PLACE BETWEEN TEACHER EDUCATORS?

B) WHAT IS THE ROLE OF RESEARCH IN TEACHER EDUCATION?

C) WHAT ARE THE ESSENTIAL TOPICS AND CONTENT THAT SHOULD BE INCLUDED IN THE TE PROGRAMME?

Підсумки дня

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Як планувати, впроваджувати та оцінювати освітні програми підготовки педагогічних працівників - досвід Фінляндії

**Д-р Кайса Хал і д-р Хейді Кшувацкі
Гельсінський університет, факультет педагогічних наук,
Фінляндія**

21.09.2021 р.

Цикл, підхід і найкращі практики планування та впровадження освітніх програм підготовки педагогічних працівників у ЗВО/ЗФПО

14:00	Співпраця між різними зацікавленими сторонами під час розроблення освітніх програм Особиста практична теорія педагога Самостійна/групова робота
15:30	Перерва на чай/каву
15:45	Групова робота (продовження) Цифровізація та наскрізні теми Ключові навички та знання Групова робота
17:15	Огляд циклу планування та впровадження програм у ЗВО/ЗФПО в Україні, поточний стан та робота з розроблення програм
18:00	Завершення сесії

Співпраця між різними зацікавленими сторонами під час розроблення програм

Освітня програма як спільний інтерес

Для забезпечення якісної педагогічної освіти потрібна співпраця між зацікавленими сторонами на різних етапах процесу

- Визначення груп за інтересами
- Відповідальність/зобов'язання

Планування

Розроблення освітньої програми

Впровадження

Оцінювання

Контекстуальні впливи та обмеження

Різні зацікавлені сторони мають різні інтереси та потреби

- Трестороння співпраця у Гельсінському університеті: університет – органи влади - приватний сектор та економіка
  - Позиція окремого викладача, що готує майбутніх учителів, та можливості участі в обговоренні та процесі
  - Потенційний конфлікт інтересів

-> Робота з розроблення освітніх програм як відкритий процес?

● ● Співпраця на різних рівнях

- **ЗВО**

- У межах курсу / модуля / освітньої програми
- На кафедрі та факультеті / між факультетами

- **Між педагогічними ЗВО**

- Спеціальні тематичні групи
- Гармонізація програм підготовки педагогічних працівників

- **Зацікавлені сторони поза ЗВО**

- Міністерство освіти - державний сектор – НГО / трудова організація

Планування
Розроблення
освітньої
програми
Впровадження
Оцінювання

Особиста практична теорія педагога

Ідентичність учителя пов'язана із розумінням свого професійного «Я»

- «Я-образ»
- Самооцінка
- Сприйняття завдань
- Мотивація до роботи
- Перспективи майбутнього

(Vanassche & Kelchtermans, 2014)

● ● Розвиток ідентичності вчителя

«Ідентичність вчителя є стрижнем професії вчителя. Вона створює рамки для формування власних уявлень учителів:

«як бути»,

«як діяти» та

«як зрозуміти» свою роботу та місце у суспільстві.

Важливо розуміти, що ідентичність вчителя – це не щось фіксоване чи нав'язане; це радше щось, що обговорюється з урахуванням досвіду та сенсу, який створюється цим досвідом» (Sachs, 2005, с. 15)

Ідентичність вчителя розглядається як безперервний процес - особистий та професійний розвиток (Beijaard & Meijer, 2017)

Що таке особиста практична теорія (ОПР)?

- Особисті педагогічні переконання щодо викладання, вивчення та навчання
- Формується на основі досвіду та його інтерпретацій
  - Трансформується та змінюється разом із досвідом
- Впливає на практику вчителя
  - Діє як фільтр, через який вчителі бачать свою роботу та приймають педагогічні рішення,
  - Між ОПР та практикою викладання можуть бути розбіжності

(Levin & He, 2008; Stenberg et al., 2014; Stenberg & Maaranen, 2020)

Необхідність розроблення ОПТ

- До ОПТ важко достукатися -> часто приховані
  - Вчителі можуть мати різні ОПТ, які сприймаються як належне або залишаються невисловленими
- Викладачі, що готують майбутніх учителів
  - мають велику кількість переконань,
  - можуть мати різні, а також протилежні переконання залежно від контексту педагогічної освіти (наприклад, на різних курсах),
  - можуть повернутися до старих методів викладання (викладачі з багаторічним досвідом), якщо не обговорювати ОПТ та не наголошувати на них

(Levin & He, 2008; Stenberg et al., 2014; Stenberg & Maaranen, 2020)

Визначення своєї ідентичності викладача за допомогою ОПТ

- 1) Напишіть перелік переконань, які важливі для Вас як вчителя (викладача). Чому вони важливі?
- 2) Звідки взялися переконання (з освіти, шкільного життя, досвіду роботи, іншого досвіду, досліджень, освіти вчителів, книг, засобів масової інформації ...)?
- 3) Як вони проявляються у Вашій творчості?

(Levin & He 2008; Stenberg et al. 2014; Stenberg & Maaranen, 2020)

Практичні заняття

Самостійна / групова робота

Завдання для самостійної роботи (близько 10 хв.)

Розгляньте ці питання самостійно та запишіть свої думки (на листку паперу/в ноутбучі). **Вам не потрібно ділитися думками з іншими.**

- 1) Напишіть перелік переконань, які важливі для Вас як вчителя (викладача). Чому вони важливі?
- 2) Звідки взялися переконання (з освіти, шкільного життя, досвіду роботи, іншого досвіду, досліджень, педагогічної освіти, книг, засобів масової інформації ...)?
- 3) Як вони проявляються у Вашій творчості?

●● Групова робота (25 хв)

Вас поділили на групи по 5-6 осіб.

- Виберіть одну людину, яка буде «секретарем» та наприкінці обговорень напише стислий підсумок на ОДНОМУ листку.
- Обговоріть це питання у своїй групі з обраної точки зору:
  - Що (особливо) підтримує розвиток ОПТ викладачів під час програми підготовки вчителів?

<https://edu.flinga.fi/s/ERHRXMD>

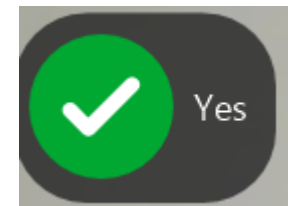
Перерва на чай/ каву

Продовження групової роботи

(~ 10 хв)

- Прочитайте всі записи на Flinga
<https://edu.flinga.fi/s/ERHRXMD>
- Виберіть один із записів (шляхом голосування), який, на Вашу думку, найбільше підходить або найкращим способом підтримує розвиток ОПТ у викладачів
- Після виконання завдання клікніть на зелений знак «Так» на панелі реагування Zoom!

Цифровізація та міжпредметні теми

Ключові навички та знання

Цифровізація та навички роботи

з ІТ у педагогічній освіті

Вивчення цифрових інструментів та вдосконалення навичок використання ІКТ, а також розуміння педагогічних підходів у навчанні вчителів

- Знання та вміння (особиста готовність користувача)
  - Навчальний об'єкт
  - Інструмент, який слід використовувати у навчальному / творчому процесі
- Педагогічне розуміння / дидактика
- Виклики: мінливе поле, загальні - спеціальні навички, технічні обмеження ...

(Ruthven, 2009; Sang et al. 2009; Pepin et al 2013)

● ● ІКТ у педагогічній освіті

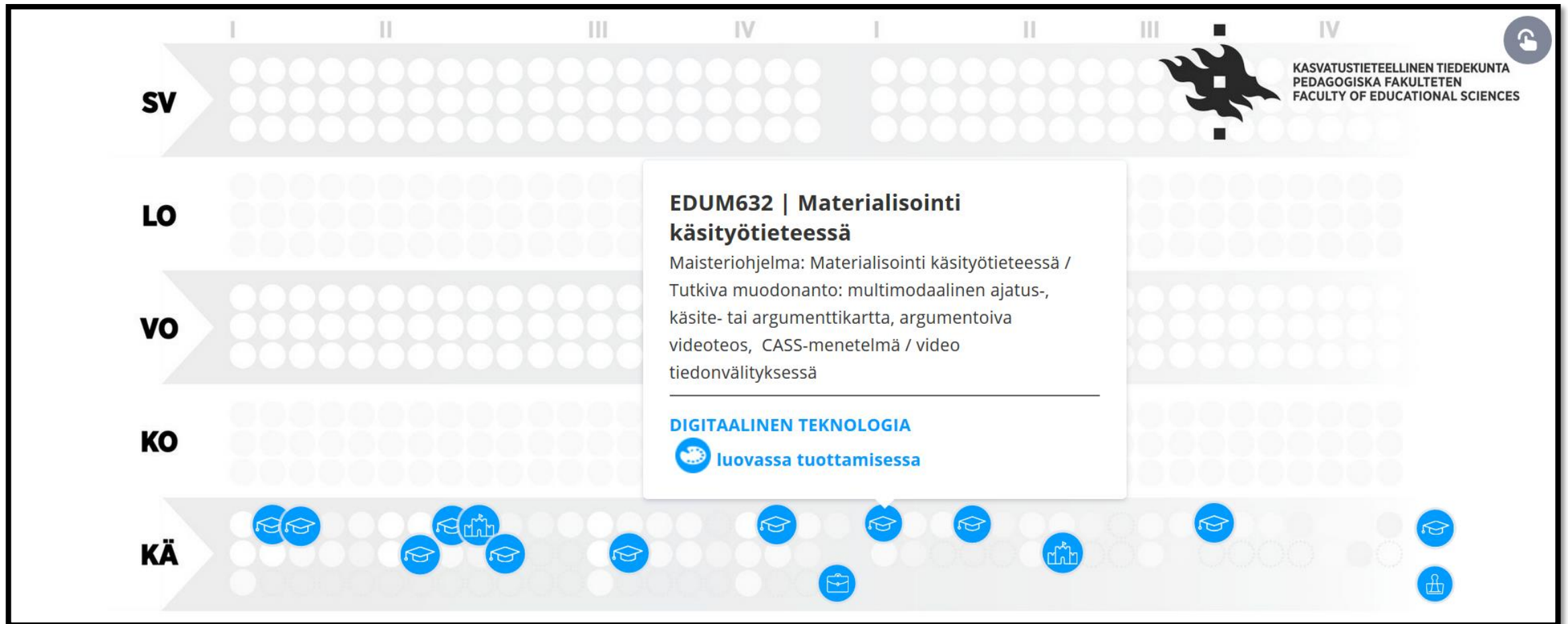
Виклик – забезпечити загальне уявлення про цифровізацію в педагогічній освіті

- Загальні ідеї та педагогічні підходи
- Підтримка вдосконалення особистих навичок
- Баланс між курсами - навчальні об'єкти / інструменти для навчання

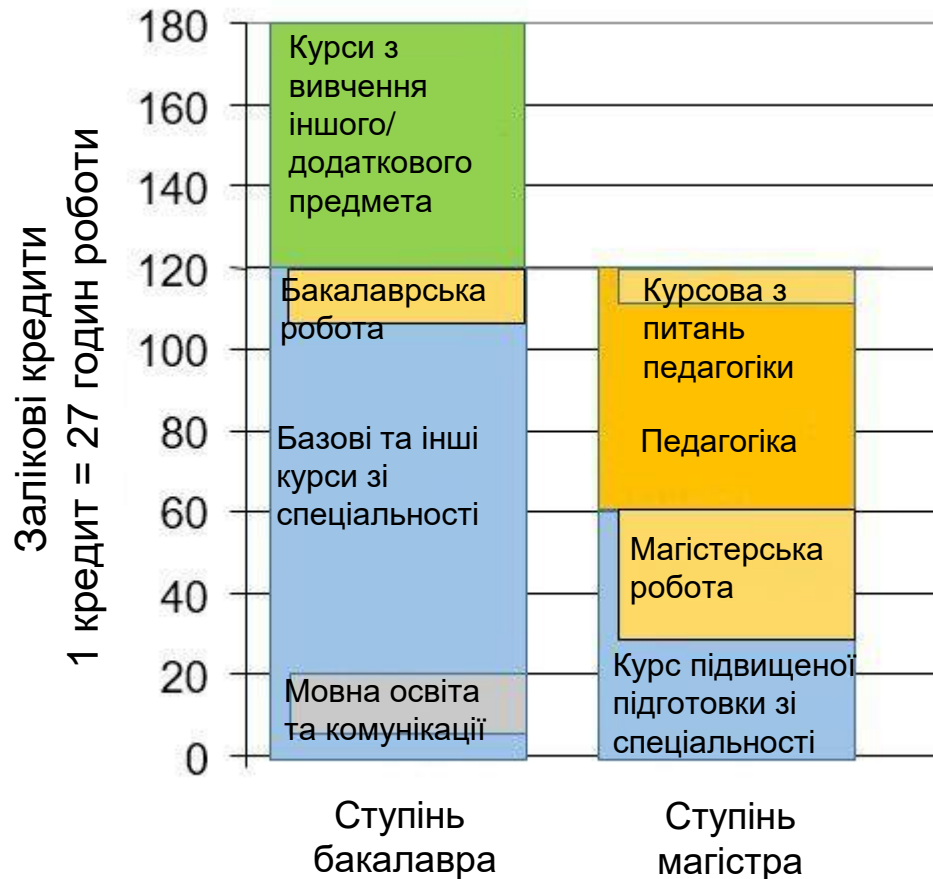
Співпраця у межах педагогічної освіти та краще знання того, що роблять інші ...

Пілотний проєкт у педагогічній освіті Гельсінського університету

Під час роботи програми з'являються цифрові компоненти

Структура навчання на вчителя-предметника (бакалаврська + магістерська програми): 3 + 2 роки (300 кр.)

Педагогіка для вчителів, 60 кр.	Базовий курс навчання, 25 кр.	Проміжні курси, 35 кр.
Курс з освіти, 15 кр.	Психологія навчання та розвитку, 5 кр.	Соціальні, культурні та філософські засади освіти, 5 кр. Підтримка навчання та благополуччя, 5 кр.
Курс з дидактики, 25 кр.	Дидактика I: освітня програма та викладання, 10 кр.	Дидактика II: Оцінювання та розвиток, 5 кр. Семінар «Учитель як дослідник», 10 кр.: - семінар з питань досліджень, 8 кр. - дидактика, 2 кр.
Практика викладання, 20 кр.	Базовий курс практики, 10 кр.	Розширений курс практики, 10 кр.

Структура та зміст педагогічної освіти ● ● для вчителів-предметників

Педагогіка для вчителів, 60 кр.	Базовий курс навчання, 25 кр.	Проміжні курси, 35 кр.
Курс з освіти, 15 кр.	Психологія навчання та розвитку, 5 кр.	Соціальні, культурні та філософські засади освіти, 5 кр. Підтримка навчання та благополуччя, 5 кр.
Курс з дидактики, 25 кр.	Дидактика I: освітня програма та викладання, 10 кр.	Дидактика II: Оцінювання та розвиток, 5 кр. Семінар «Учитель як дослідник», 10 кр.: - семінар з питань досліджень, 8 кр. - дидактика, 2 кр.
Практика викладання, 20 кр.	Базовий курс практики, 10 кр.	Розширений курс практики, 10 кр.

Нові навички, необхідні вчителям (предметникам) у Фінляндії

- Цифрова педагогіка та використання ШІ
- Підтримка навчання, педагогіка спеціальної освіти та навички керівництва
- Педагогіка, що базується на знанні мов та культур, перспективи багатомовності
- Питання рівності, справедливості та прав людини
- Запобігання булінгу та насильству
- Питання сталості
- Компетентність із забезпечення благополуччя та емоційні навички
- Сприяння взаємодії та почуття спільності, співпраця
- Взаємодія з національними зацікавленими сторонами, взаємодія на міжнародному рівні

Наскрізнi компетентностi

Освітня програма 2014 р.: у центрі уваги наскрізнi компетентностi

1. Участь, залучення та розбудова сталого майбутнього
2. Мислення та формування навичок навчання
3. Культурна компетентність, взаємодія та самовираження
4. Турбота про себе та управління повсякденним життям
5. Мультиграмотність
6. Компетентність у сфері ІКТ
7. Трудова компетентність і підприємництво

Curriculum 2014: Aiming for transversal competence

Ключові навички

- Співпраця (Collaboration)
- Комунікативні навички (Communication)
- Творчість (Creativity)
- Критичне мислення (Critical thinking)
- Міжкультурна взаємодія (Cross-culture interaction)
- Культурні навички (Cultural skills)
- Цифрова педагогіка (Digital pedagogy)
- Емоційні навички (Emotional skills)
- Підприємницькі навички (Entrepreneurship skills)
- ІКТ-грамотність (ICT literacy)
- Інноваційність (Innovativeness)
- Навички взаємодії (Interaction skills)
- Інтернаціоналізація (Internationalisation)

<https://edu.flinga.fi/s/EKWYW74>

- Мовні навички (Language awareness)
- Лідерські навички (Leadership skills)
- Медіаграмотність (Media literacy)
- Багатомовність (Multilingualism)
- Мультиграмотність (Multiliteracy)
- Вирішення проблем (Problem-solving)
- Самоспрямування (Self-direction)
- Самовираження (Self-expression)
- Соціальні навички (Social skills)
- Навички спеціальної освіти (Special education skills)
- Навики сталого розвитку (Sustainability skills)
- Технологічна грамотність (Technological literacy)
- Компетентність у сфері забезпечення благополуччя (Well-being competence)
- Компетентність у сфері трудового життя (Working life competence)

Практичні заняття

Самостійна / групова робота

Завдання 1 для самотійної роботи

● ● (близько 5 хв.)

- У вас 6 голосів
- Оберіть 6 найнеобхідніших навичок, які мають бути розвинуті в межах вашої програми підготовки педагогічних працівників та проголосуйте за них на Flinga, <https://edu.flinga.fi/s/EKWYW74>
- Ви можете проголосувати, клікнувши на твердження, а потім на сердечко, яке з'явиться внизу
  - Після голосування сердечко на вашому екрані стане червоним
  - Якщо ви змінили свою думку, то можете видалити сердечко, натиснувши на нього ще раз

- Після виконання завдання клікніть на зелений значок «Так» на панелі «Реакція» в ZOOM!

Завдання 2 для самостійної роботи (близько 6 хв.)

- Подивіться на 6 найпопулярніших ключових навичок
- Які навички, пов'язані із найпопулярнішими, ви маєте?
- Що вам потрібно було б розвинути у своїх навичках, щоб мати змогу навчати цих навичок студентів?

Обговорення в невеликих групах (15 хв)

- Ви будете працювати у групах по 5-6 осіб
- Обговоріть, якої із цих ключових навичок найскладніше навчити студентів-майбутніх учителів? Чому та як?

Огляд циклу планування та впровадження програм у ЗВО/ЗФПО в Україні, поточний стан та робота з розроблення програм

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Як планувати, впроваджувати та оцінювати освітні програми підготовки педагогічних працівників - досвід Фінляндії

**Д-р Кайса Хал і д-р Хейді Кшувацкі
Гельсінський університет, факультет педагогічних наук,
Фінляндія**

23.09.2021 р.

Оцінювання програм підготовки педагогічних працівників; підбиття підсумків, завдання 1 (дистанційна освіта); прикінцеве слово

14:00	Презентація результатів дослідження з соціально-емоційного навчання <i>Світлана Калашнікова, Інститут вищої освіти НАПН України</i>
14:10	Оцінювання програм підготовки педагогічних працівників Процедури оцінювання та практика збору зворотного зв'язку Ефект «зворотної хвилі»: розроблення освітніх програм на основі зворотного зв'язку
15:45	Перерва на чай/каву
16:00	Підбиття підсумків тренінгу Висновки та планування власної роботи Питання та відповіді
17:15	Завдання 1 для команд розробників (30 хв) Зворотний зв'язок (15 хв) Прикінцеве слово (15 хв)
18:15	Завершення сесії

Оцінювання програм підготовки педагогічних працівників

Процедури оцінювання та
практики збору зворотного
зв'язку

Ефект «зворотної хвилі»:
розроблення освітніх програм на
основі зворотного зв'язку

● ● Повертаючись до цілей...

Обговорення впровадження освітньої програми та проведення оцінювання відповідно до основоположних ідей та цілей

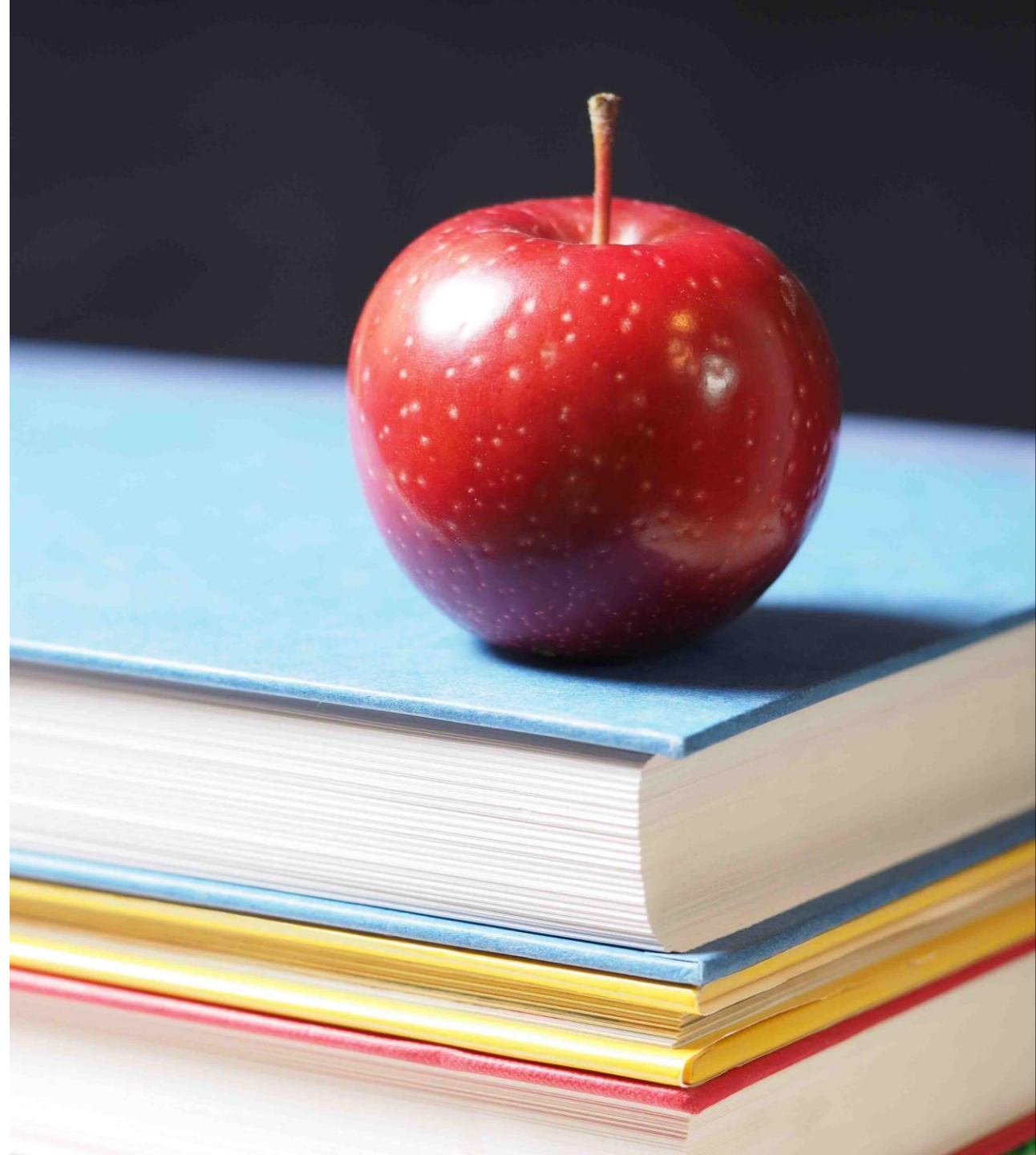
Відправні точки для розроблення освітніх програм (чому?)

- Вдосконалити компетентності студентів (знання та навички) та відреагувати на поточні потреби/тенденції
  - Навички 21-го століття; використання ІКТ та цифровізація, колаборативний підхід
  - Стала освіта, мультипрофесіоналізм, міжкультурні відносини та глобалізація ...
- Організація навчання та структура освітніх програм
- Ефективність навчання
- Посилення ролі студентів у педагогічній освіті
- Розширення можливостей для працевлаштування після завершення навчання
- Щось ще?

Цілі, пов'язані з курсами

Розроблення освітніх програм (що?)

- Розроблення офіційного документа
  - **Вхідні ресурси:** визначення та окреслення способу реалізації навчання (що та як має виглядати в освіті?)
  - **Результат:** чого слід навчитися? Які навички та знання мають здобути студенти?

● ● Джерела зворотного зв'язку

В університетах

- Студенти
- Викладачі
- Адміністративний персонал
- Статистичні дані та річні показники
  - Кількість випускників у порівнянні із кількістю зарахованих вступників
  - Кількість залікових кредитів...

Зацікавлені сторони за межами університету

- Випускники
- Міністерство освіти
- Установи, що забезпечують надання освітніх послуг (муніципалітети/школи)

Процедури оцінювання та практики збору зворотного зв'язку

- Рівні
  - **Рівень курсу:** викладачі збирають зворотний зв'язок щодо власних курсів (особисті цілі)
  - Збір зворотного зв'язку на **рівні програми**
    - Магістерська/Бакалаврська програма
    - Підготовка вчителів - предметників (приклад)
  - Зворотний зв'язок від випускників?
- Якщо прислухатися до **голосів студентів**
  - Альтернативне оцінювання та розширення прав і можливостей студентів під час вивчення курсу
  - Студенти - учасники зборів, що організуються на рівні програми/кафедри
  - Щорічні зустрічі «Кіно, віно і доміно» (організуються студентськими асоціаціями)

Збір зворотного зв'язку

- Збір зворотного зв'язку викладачами під час проведення власних курсів, наприклад,
  - який контент/заходи були корисними, який контент/заходи були зайвими, які методи були найбільш корисними для студентів
- Збір зворотного зв'язку на рівні програми
  - Навчання вчителів-предметників у Гельсінському університеті, наприклад, щорічно, використовується одна й та сама анкета:
    - Наскільки добре навчальний курс підтримав вашу готовність як учителя та учасника педагогічної спільноти до самостійної роботи?
    - Оцініть робоче навантаження з урахуванням отриманих залікових кредитів
    - Оцініть сформовану в результаті навчання готовність до використання ІКТ у викладанні
    - Якою мірою навчання сприяло розвитку Ваших навичок взаємодії?
    - Яким/якою студентом/студенткою, на Ваш погляд, Ви були під час навчання?

Ефект «зворотної хвилі»: розроблення освітніх програм на основі зворотного зв'язку

- Як поширюється зворотний зв'язок між викладачами/іншим персоналом?
- Як на практиці зворотний зв'язок впливає на викладання?
- Які зміни вносяться на основі зворотного зв'язку?
  - Структурні (рівень програми/курсу)
  - Пов'язані зі змістом/методами (рівень курсу)
- Як інформують студентів про зміни, що вносяться на підставі їхнього зворотного зв'язку?

● ● Розроблення освітніх програм з урахуванням майбутніх потреб?

- Прогнози щодо майбутніх навичок
  - Переглядається зміст курсів?
  - Загальні/специфічні навички та знання (див. особисту практичну теорію)
- Демографічні зміни
  - Потрібно більше/менше вчителів, з яких предметів?

Практичні завдання

Самостійна/ групова робота

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Завдання для самотійної роботи (близько 10 хв)

Подумайте про те, як процедури оцінювання впливають на Вашу роботу викладача та як вони у ній простежуються. Попрацюйте самотійно й запишіть свої думки (на аркуші паперу/в ноутбуці).

- 1) Запишіть одну або дві найкращі практики, пов'язані з оцінюванням програм. Чому Ви вважаєте їх найкращими?
- 2) Яким чином варто удосконалити існуючі процедури?
- 3) Яким чином студенти беруть участь в оцінюванні програм?

●● Групова робота (25 хв)

Вас поділили на групи по 5-6 осіб.

- Створіть разом інтелект-карту оцінювання для різних рівнів освітньої програми та рівнів її впровадження
  - Обговоріть у своїй групі найкращі практики оцінювання, які допомагають поліпшити та краще зрозуміти педагогічну освіту на різних рівнях. Запишіть коротко свої ідеї:
    - **Використовуйте зелений фон** для найкращих практик, які вже застосовуються
    - **Використовуйте фіолетовий фон** для практик, які потрібно поліпшити чи додати
- <https://edu.flinga.fi/s/EH5M5QH>

Перерва на чай/ каву

Підбиття підсумків тренінгу Висновки та планування власної роботи

Практичні завдання

Самостійна/ групова робота

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

● ● Резюме тренінгу (10 хв)

Запишіть свої роздуми відповідно до наступних питань:

- ❑ Чого я навчився/навчилася під час цього тренінгу?
- ❑ Як цей контент стосується моєї роботи?
- ❑ Чи побачив/побачила я щось із нової точки зору, чи усвідомив/усвідомила я щось?
- ❑ Які наступні кроки мені хочеться зробити у своєму закладі?

Швидкі побачення для обговорення

● ● ВИСНОВКІВ

- Кожного разу у переговорній кімнаті разом із Вами будуть ще 3 учасники, і Ваше побачення триватиме 4 хв. Після першої зустрічі переговорні кімнати закриються, а потім знову відкриються, але Ви вже будете спілкуватися з новою невеличкою групою (двічі).
  - Поділіться одним із Ваших очікувань від роботи над освітньою програмою
  - Поділіться однією із очікуваних Вами у власній роботі проблем
  - Поділіться одним із Ваших наступних кроків у своєму закладі

Питання та Відповіді

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

FCG.

Завдання 1 для команд розробників (30 хв)

Зворотний зв'язок (15 хв) Прикінцеве слово (15 хв)

Завершення тренінгу

Дякуємо!

